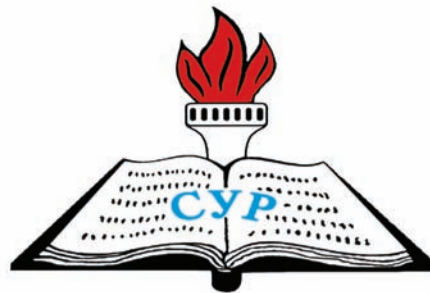

TRIERERUL UCRAINEAN

Luptați și veți învinge!

M. Ubravsky

Serie nouă, nr. 305-306 / februarie 2016

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

Anul acesta Ucraina va sărbători un sfert de secol de la redobândirea independenței, iar în acest context este interesant de aflat cum au evoluat relațiile diplomatice româno-ucrainene.

România a fost printre primele țări care au recunoscut Ucraina ca stat independent. Stabilirea de relații diplomatice, la 2 februarie 1992, a fost urmată de înființarea Ambasadei României la Kiev, în locul Consulatului General care a funcționat în capitala ucraineană din anul 1971. Un an mai târziu,

întâmpinarea aspirațiilor și inițiativelor membrilor comunității ucrainene din România, contribuind, totodată, la o mai bună cunoaștere în țara noastră a identității, istoriei și culturii poporului ucrainean.

România și Ucraina s-au angajat să construiască o autentică vecinătate și să rezolve, prin cooperare, problemele celor două țări. Ambele părți consideră că dialogul deschis este singura modalitate de a găsi soluții reciproc acceptabile la problemele curente ale vecinătății.

Pe agenda discuțiilor dintre România și Ucraina s-a aflat mai tot timpul problematica minorităților. Din păcate, Comisia mixtă interguvernamentală privind drepturile minorităților, care este cel mai potrivit cadru pentru discutarea tuturor problemelor minorității române din Ucraina și ale minorității ucrainene din România, nu s-a mai întrunit din noiembrie 2006. Este necesar ca această Comisie să-și reia activitatea pentru rezolvarea deplină a unor chestiuni legate de educația în limba maternă,

24 DE ANI DE RELATII DIPLOMATICE ROMÂNNO-UCRAINE

în 1993, a luat ființă Ambasada Ucrainei în România. În aprilie 1995, a fost deschis Consulatul General al României la Odesa, iar în 1999, cel de-al doilea consulat, la Cernăuți (din 27 noiembrie 2012, consulul general al României la Cernăuți este dna Eleonora Moldovan). Consulatul General al Ucrainei la Suceava, înființat în anul 2002, a fost închis, din cauza lipsei de fonduri, la 15 noiembrie 2014.

Relațiile bilaterale ale României cu Ucraina au evoluat progresiv și au un fundament juridic solid în Tratatul cu privire la relațiile de bună vecinătate și cooperare între România și Ucraina, încheiat la 2 iunie 1997, și în Tratatul între România și Ucraina privind regimul frontierei de stat, semnat la 17 iunie 2003. În general, cadrul juridic bilateral, în continuă extindere, asigură premise bune pentru armonizarea intereselor celor două țări și evoluția dinamică a relațiilor reciproce. Au avut loc vizite la nivel înalt ale Președintelui României în Ucraina (1999, 2002, 2003, 2005, 2006 – a fost semnat Protocolul privind constituirea Comisiei Mixte Prezidențiale Româno-Ucrainene, 2007, 2008) și ale Președintelui Ucrainei în România (1997 – a fost semnat Tratatul cu privire la relațiile de bună vecinătate și cooperare, 2005, 2006, 2007, 2008). Aceste vizite au constituit pași înainte în colaborarea bilaterală, atât de importantă în condițiile în care avem nevoie unii de alții.

Din anul 2007, în cadrul Ambasadei Ucrainei la București, funcționează un Centru Cultural Informațional al Ucrainei. Acest Centru a venit în

O intensificare a cooperării între România și Ucraina se constată și în alte domenii de interes bilateral, cu deosebire în sfera schimburilor comer-

reprezentarea politică, cultură, biserică sau de accesul la informație în limbile minorităților.

Relațiile româno-ucrainene au stagnat după ce la conducerea Ucrainei a venit Viktor Ianukovyci despre care analiștii spun că era dispus să aibă relații cordiale cu Federația Rusă. Dar odată cu anexarea Crimeei de către Rusia și izbucnirea conflictului din estul Ucrainei, România s-a afirmat ca unul dintre susținătorii fervenți ai suveranității și integrității teritoriale a Ucrainei. Prin această atitudine a sa, România și-a câștigat mulți prieteni în Ucraina.

La 17 martie 2015, președintele României Klaus Iohannis, a efectuat o vizită oficială în Ucraina la invitația președintelui Ucrainei, Petro Poroshenko, pe care Administrația Prezidențială a Ucrainei a calificat-o ca „o nouă etapă

în relațiile ucraineano-române“. Este o evoluție spectaculoasă a relațiilor dintre România și Ucraina pentru care țara noastră a făcut pași semnificativi: a condamnat fără echivoc anexarea Crimeei de către Rusia, precum și sprijinul dat de Moscova separatiștilor prorusi care luptă în estul Ucrainei; a fost prima țară din UE care a ratificat Acordul de Asociere Uniunea Europeană – Ucraina; a fost unul dintre statele UE care au pledat constant pentru sancțiuni mai dure la adresa Rusiei; a pledat mereu cauza Ucrainei în toate formatele de discuții din UE, NATO, SUA și bilaterale; a semnat Acordul de mic trafic la frontieră în octombrie 2014 ș.a.

Privim cu optimism evoluția relațiilor româno-ucrainene și contăm pe o dinamizare a lor.

România a susținut constant aspirațiile europene ale Ucrainei, având în vedere faptul că țara vecină prin istoria, cultura și economia ei este un stat care aparține spațiului european.

Ion ROBCIUC

MESAJUL PREȘEDINTELUI UNIUNII UCRAINENILOR DIN ROMÂNIA, NICOLAIE MIROSLAV PETREȚCHI, CU OCAZIA ZILEI INTERNAȚIONALE A LIMBII MATERNE

Încă din copilărie, în cuvintele limbii materne omul descoperă o lume magică. Formată de-a lungul mileniilor, limba este o comoară neprețuită a unui popor, ea reflectând caracterul, istoria, tradițiile, cu alte cuvinte, însăși viața oamenilor. Este moștenirea sacră a unui popor, care se transmite din generație în generație pe cale scrisă sau verbală. A învăța o limbă, așadar, înseamnă a cunoaște identitatea, personalitatea și sufletul poporului care o vorbește. Omul poate să-și părăsească patria și să nu mai audă limba lui maternă, însă în subconștientul său vor rămâne pentru totdeauna cântecele de leagăn, poveștile și legendele auzite de la părinți și bunici.

Oamenii care uită sau disprețuiesc limba lor maternă își reneagă propria identitate națională, culturală etc., cei mai mulți nefiind conștienți de faptul că, în acest fel, își diminuează șansele la o dezvoltare spirituală și sufletească armonioasă. Un popor poate reconstrui aproape orice, de la economie până la societate, însă nu poate reconstrui limba, iar o națiune fără identitate lingvistică proprie încetează să mai existe.

Când un popor, din cauza anumitor factori perturbatori, sau sub presiunea circumstanțelor externe, încetează să prețuiască bunul său cel mai important – limba națională – renunță la comorile cele mai prețioase dobândite de la strămoșii săi,

condamnându-se inevitabil la pieire. Istoria a confirmat, din păcate, acest lucru.

De-a lungul timpului, au existat nenumărate tentative din partea marilor imperii, uneori realizate parțial, de a anihila limba ucraineană, prin subjugare economică, politică și socială a poporului ucrainean. Încă din fașă, soarta limbii ucrainene a fost una tragică: de la limitarea utilizării ei în viața de zi cu zi până la interzicerea ei totală. Nădăjdum că acele vremuri au apus pentru totdeauna, iar limba ucraineană, în ciuda tuturor obstacolelor și vicisitudinilor politice, va continua să dăinuie mult timp de-acum încolo.

În istoria limbii ucrainene, găsim nu doar pagini triste, ci și file care ne fac să fim mândri că suntem ucraineni. Literatura ucraineană, începând cu Hryhori Skovoroda și culminând cu marii clasici, printre care îi amintim pe Taras Șevcenko, Ivan Franko, Marko Vovciok, Ivan Neciui-Levytŭkyi etc., folclorul sau științele exacte cu reprezentanții săi de seamă, ne oferă exemple evidente de dragoste pentru limba ucraineană, izvor dătător de viață. Limba ucraineană este supranumită și limba călinului roșu sau limba privighetorilor, atât călinul cât și privighetoarea fiind simboluri ale poporului ucrainean. Totodată, un număr însemnat de personalități care s-au afirmat în diverse domenii cu impact mondial sunt de origine ucraineană: O. Dovjenko, L.

Gurcenko, M. Bulgakov, N. Gogol și lista poate continua.

În ceea ce-i privește pe ucrainenii din România, aceștia sunt atestați în nordul țării de cel puțin șapte secole, marea majoritate stabilindu-se în Maramureș și Suceava. Însă, ucrainenii sunt răspândiți și în alte zone ale țării: Banat, Dobrogea și Transilvania. Învățarea limbii ucrainene literare din școlile unde există secțiile de ucraineană ar trebui să meargă în paralel cu păstrarea și cultivarea graiurilor limbii ucrainene care se vorbesc pe teritoriul țării noastre, fie ele transcarpatice, huțule, bucovinene și de stepă, căci cu ajutorul acestora se păstrează obiceiurile și tradițiile seculare, lăsate moștenire de strămoșii noștri.

Trebuie menționat un aspect important în ceea ce privește originalitatea și farmecul limbii ucrainene, și anume, la un concurs de frumusețe a limbilor de la Paris, din anul 1934, limba ucraineană a ocupat locul al treilea, după limbile franceză și persană, în urma mai multor criterii cum ar fi fonetica, structura frazei, frazeologia și, în general, vocabularul. De asemenea, a ocupat locul doi, după limba italiană, la concursul celor mai melodioase limbi.

Asemeni celorlalte limbi oficiale ale Uniunii Europene și limba ucraineană este parte a întregului lingvistic european.

Cu prilejul Zilei Internaționale a Limbii Materne, sărbătorite la 21 februarie, doresc ca fiecare ucrainean din România, și nu numai, să cultive, însuflețit de sentimentul național, pasiunea pentru limba maternă, ca element de identitate și demnitate în contextul multilingvistic european și universal.

Nicolae Miroslov PETREȚCHI

Din viața și activitatea UUR ❖ Din viața și activitatea UUR

În ultima lună, conducerea Uniunii Ucrainenilor din România a avut o activitate bogată, bazată pe continuarea relațiilor de bună colaborare cu administrațiile publice locale, Ambasada Ucrainei la București, organizațiile județene ale Uniunii Ucrainenilor din România și cu ucrainenii din toate județele țării. Au fost organizate activități cultural-educative menite să apere drepturile privind păstrarea, exprimarea și promovarea identității etnice, lingvistice, culturale și religioase a persoanelor aparținând minorității ucrainene, renașterea și formarea unității și conștiinței naționale, apărarea drepturilor individuale și colective ale membrilor săi, întărirea raporturilor de colaborare.

În data de 26 ianuarie a.c., la sediul Ambasadei Ucrainei la București, a avut loc întâlnirea ambasadorului Teofil Bauer cu conducerea UUR, la care au participat președintele UUR, Nicolae Miroslov Petrețchi, primvicepreședintele UUR, Bogdan Moisei, vicepreședintele UUR, Mihai Traista, dna consilier Elvira Codrea din cadrul MECS și redactorii-șefi ai publicațiilor UUR, dna Irina Moisei, Ioan Covaci, Mihai Mihailiuc, Ion Robciuc, Nicolae Carsiuc, precum și directorul Liceului Pedagogic „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției.

În cadrul întâlnirii au fost supuse dezbaterii:

1. Situația din Ucraina. Măsurile luate de Ucraina împotriva agresiunii ruse. Aspectele actuale ale politicii de integrare europeană a Ucrainei.

2. Planurile Uniunii Ucrainenilor din România, precum și principalele acțiuni culturale care urmează să fie organizate în anul 2016.

3. Starea Liceului Pedagogic „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției.

4. Posibilitatea deschiderii de noi clase cu predare în limba ucraineană în localitățile cu populație majoritar ucraineană.

5. Asigurarea școlilor cu predare în limba ucraineană cu manuale corespunzătoare și cu material didactic.

6. Cursuri de perfecționare organizate pentru profesori și doctoranzi în Ucraina, organizarea de tabere în Ucraina pentru copiii membrilor UUR și în România pentru copiii ucraineni.

7. Colaborarea Ambasadei Ucrainei în România cu Uniunea Ucrainenilor din România.

În luna februarie, în cadrul ședinței Prezidiului Executiv al Uniunii Ucrainenilor din România, membrii Prezidiului Executiv au analizat situația investițiilor realizate de Uniunea Ucrainenilor din România, a devizelor estimative și a propunerilor de parteneriat pentru luna martie a.c., a învățământului în limba ucraineană, starea școlilor cu predare în limba ucraineană, precum și acțiunile cultural-educative care vor fi organizate în luna martie 2016.

Totodată, în perioada ianuarie-februarie, președintele UUR, Nicolae Miroslov Petrețchi, împreună cu secretarul general al UUR, dna Horvat Irina Liuba, și consilierul din MECS, dna Elvira Codrea, au efectuat o vizită de lucru la organizațiile județene din Caraș-Severin, Cluj, Timiș, Satu Mare, Maramureș, Suceava, Botoșani, Iași, în cadrul căreia au avut loc întâlniri cu reprezentanții administrației publice locale, președinții organizațiilor județene ale Uniunii Ucrainenilor din România, membrii comitetelor județene, coordonatorii ansamblurilor artistice ale UUR în cadrul cărora au fost dezbătute problemele cu care se confruntă ucrainenii din județele mai sus amintite, situația școlilor cu predare în limba ucraineană, starea manualelor școlare, precum și modalitățile de soluționare a acestora.

Nu în ultimul rând trebuie să amintim cele mai importante acțiuni cultural-educative organizate de Uniunea Ucrainenilor din România, prin organizațiile județene ale UUR: Masă rotundă și activități practice-demonstrative pe tema „Istoricul bucătăriei ucrainene. Tradiții și inovații în domeniul culinar specific ucrainean. Sfaturi pentru tinerele gospodine”; Concurs de interpretare: cântec, poezie și dans ucrainean; Simpozion „Să ne cunoaștem limba maternă”; Ziua limbii materne; Sărbătorirea a 145 de ani de la nașterea scriitoarei Lesea Ukrainka, Comemorarea scriitorilor de origine ucraineană din Bucovina; Conferința internațională „Relații româno-ucrainene. Istorie și contemporaneitate”, Seară literar-artistică interetnică cu prezentări de carte, expoziție, proiecții.

Nicolae Miroslov PETREȚCHI,
președintele UUR

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în paginile *Curierului ucrainean* revine în exclusivitate autorilor. Redacția nu-și asumă obligațiile legate de conținutul materialelor și nu returnează articolele nepublicate.

CURIERUL UCRAINEAN

**Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737
E-mail:
curierul.ucrainean@gmail.com**

**Redactor-șef:
Ion Robciuc**

**Redactori:
Kolea Kureliuk**

**Tehnoredactare:
Ștefania Ganciu
Tiparul executat la
Tipografia**

**„S.C. SMART
ORGANIZATION SRL“
ISSN 1223-5210**

AMBASADORUL UCRAINEI ÎN ROMÂNIA, DOMNUL TEOFIL BAUER, S-A ÎNTÂLNIT CU CONDUCEREA UUR

La 26 ianuarie 2016, în incinta misiunii diplomatice ucrainene din București, a avut loc întâlnirea ambasadorului Ucrainei în România, Excelența Sa Teofil Bauer, cu conducerea UUR în frunte cu președintele Nicolae Miroslav Petrețchi, redactorii-șefi ai presei editate de UUR, consilierul Ministerului Educației și Cercetării Științifice din România, dna Elvira Codrea, și cu directorul Liceului Ucrainean „Taras Șevcenko“, dl Casian Pițura. Pe ordinea de zi a întâlnirii s-au aflat

următoarele subiecte: * Cuvântul introductiv al ambasadorului extraordinar și plenipotențiar al Ucrainei în România, dl Teofil Bauer. Situația din Ucraina. Măsuri pe care le ia Ucraina pentru contracararea agresiunii ruse. Actualele aspecte ale politicii de integrare europeană a Ucrainei * Cuvântul de salut al președintelui UUR, dl N.M. Petrețchi. Planurile de acțiuni/proiecte culturale ale UUR pe anul 2016 * Situația în care se află Liceul Ucrainean „Taras Șevcenko“ din Sighetu Marmăției. Modalitățile de rezolvare a problemei încălzirii (prezintă directorul liceului Casian Pițura) * Deschiderea claselor (școlilor) cu predare în limba ucraineană în zonele în care locuiesc compact comunități de ucraineni (prezintă dna Elvira Codrea, consilier al Ministerului Educației și Cercetării Științifice din România și dl N.M. Petrețchi, președinte al UUR) * Problema asigurării instituțiilor de învățământ din România în care se predă limba ucraineană cu manuale și mate-

riale didactice corespunzătoare (prezintă dna Elvira Codrea, consilier al Ministerului Educației și Cercetării Științifice din România și Casian Pițura, director al Liceului Ucrainean „Taras Șevcenko“) * Efectuarea stagiilor de pregătire în Ucraina de către cadre didactice, oameni de știință și doctoranzi români, organizarea taberelor de vară în Ucraina pentru copiii membrilor UUR și în România pentru copiii ucrainenii (prezintă președintele Comisiei pentru educație a UUR, participanții la întâlnire) * Colaborarea Ambasadei Ucrainei în România cu UUR (prezintă ambasadorul, dl Teofil Bauer, și președintele UUR, dl Nicolae Miroslav Petrețchi) * Diverse.

În cuvântul său, ambasadorul Ucrainei în România, dl Teofil Bauer, i-a informat pe cei prezenți despre situația existentă astăzi în Ucraina, despre măsurile pe care le ia conducerea țării în vederea restabilirii păcii și stabilității. Ambasadorul a subliniat că Ucraina duce o politică de integrare europeană al cărei scop final este dobândirea calității de membru al Uniunii Europene. În acest scop, Ucraina continuă implementarea reformelor necesare.

Președintele UUR, dl N.M. Petrețchi, a mulțumit ambasadorului pentru organizarea întâlnirii, și-a exprimat dorința de a continua dialogul și de a realiza proiecte comune. Domnia sa a punctat unele acțiuni culturale ale UUR pe anul 2016.

Întâlnirea a fost urmată de unele luări de poziție (Irina Moisei, Bogdan Moisei, Ion Robciuc, Ivan Covaci, Mihai Mihailiuc).

Ion ROBCIUC

Întâlnirea E.S. domnului Teofil BAUER, ambasadorul Ucrainei în România, cu domnul deputat Ion Marocico

În ziua de luni, 1 februarie 2016, domnul deputat Ion Marocico, reprezentantul Uniunii Ucrainenilor din România în Parlamentul României, a avut o întâlnire cu E.S. domnul Teofil Bauer, ambasadorul Ucrainei în România, în vederea stabilirii priorităților pentru anul 2016.

Pe parcursul discuțiilor, a fost abordată o paletă vastă de subiecte de actualitate și de interes, de la învățământul în limba ucraineană - cu accent pe situația juridică a clădirii în care funcționează Liceul „Taras Șevcenko“ din Sighetu Marmăției, stadiul reabilitării și dotării sălilor de curs, în vederea desfășurării activităților educaționale la standarde corespunzătoare, prevenirea cazurilor de desființare sau comasare a unor clase cu predare în limba ucraineană, în diverse unități de învățământ din localitățile cu comunități importante de ucraineni, la deschiderea, cât mai curând posibil, a unor noi puncte de trecere a frontierei dintre România și Ucraina, în vederea facilitării

legăturilor interumane dintre cele două state și, nu în ultimul rând, situația de pe scena politică de la Kiev.

În legătură cu acest din urmă subiect, E.S. domnul ambasador Teofil Bauer a făcut o prezentare a progreselor înregistrate de Ucraina în domeniul reformelor structurale, care vor contribui la consolidarea statului în acord cu aspirațiile cetățenilor ucraineni și a punctat intrarea în vigoare, de la 1 ianuarie 2016, a Acordului de Asociere și a Acordului privind Zona de Liber Schimb, aspect ce marchează o nouă și importantă etapă în procesul de integrare europeană.

Totodată, au fost discutate ultimele evoluții în conflictul din estul Ucrainei, context în care, a fost amintită scrisoarea pe care domnul Volodymyr Groisman, președintele Radei Supreme, a adresat-o domnului Valeriu Ștefan Zgonea, președintele Camerei Deputaților, privind susținerea, în continuare, a restricțiilor impuse drepturilor delegației ruse în cadrul Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, for european ce se bucură de cel mai înalt nivel de credibilitate și tratează valorile democratice și prevederile dreptului internațional ca priorități ale sale.

Ion MAROCICO,
deputat

Repere din activitatea parlamentară a domnului deputat Ion Marocico

În legislatura 2012-2016, minoritatea ucraineană din România este reprezentată în Parlamentul României de domnul deputat Ion Marocico, mandatul său reflectând dorința de a asigura o bună reprezentare, la nivelul legislativului, a intereselor etnicilor ucraineni.

Astfel, activitatea domniei sale a presupus, pe de o parte, participarea la ședințele de plen ale Camerei Deputaților, ale Grupului parlamentar al minorităților naționale, ale Comisiei juridice, de disciplină și imunități, la întâlnirile Grupului parlamentar de prietenie cu Ucraina sau la alte întrevederi oficiale organizate de Ambasada Ucrainei la București și, pe de altă parte, participarea la întâlnirile cu alegătorii, deplasări în teritoriu, în special în zonele în care trăiesc etnici ucraineni și, nu în ultimul rând, acordarea de audiențe la Biroul Parlamentar.

Până în prezent, pe parcursul celor trei ani de mandat parlamentar, domnul

deputat Marocico a avut o activitate susținută, cu 47 de luări de cuvânt, 24 de declarații politice, 21 de propuneri legislative inițiate și aproape 100 de interpelări și întrebări adresate membrilor Guvernului, în urma cărora au fost aduse la cunoștința autorităților și rezolvate probleme concrete ale minorității ucrainene.

La acestea se mai adaugă urmărirea îndeaproape a scenei politice de la Kiev, cu marcarea promptă și adecvată, prin luarea de poziții și emiterea a numeroase comunicate de presă privind momentele cu semnificații majore pentru societatea ucraineană, de la reformele interne și relațiile cu Uniunea Europeană, la evoluțiile conflictului din estul țării și susținerea fermă a unității și integrității teritoriale a Ucrainei.

Din perspectiva dialogului politic româno-ucrainean, trebuie evidențiată participarea domnului deputat Ion Marocico la delegația oficială care l-a

însoțit pe E.S. domnul Klaus Werner Iohannis, președintele României, în vizita oficială la Kiev, la invitația omologului ucrainean, domnul Petro Poroshenko, la data de 17 martie 2015, precum și participarea la primirea de către domnul Călin Popescu Tăriceanu, președintele Senatului, a domnului Pavlo Klimkin, ministrul de externe al Ucrainei, la data de 17 februarie 2015.

Totodată, având în vedere calitatea domnului deputat de secretar al Grupului parlamentar de prietenie cu Ucraina din Parlamentul României, se cuvin a fi menționate întâlnirile avute la București, în lunile mai și septembrie 2015, cu delegații ale grupului omolog din Rada Supremă, conduse de domnul deputat Maksym Burbak, copreședinte al grupului.

Pe același segment al diplomației parlamentare, domnul deputat și-a exprimat, cu diverse ocazii, dorința de consolidare și aprofundare a dialogului dintre Parlametele României și Ucrainei, la toate nivelurile, aducând astfel un plus de susținere relațiilor dintre cele două țări, inclusiv din punct de vedere economic și interuman. Un moment cu adânci semnificații l-a constituit ratificarea de către

Parlament, în iulie 2014, a Acordului de Asociere dintre Uniunea Europeană și Ucraina, România devenind astfel primul stat membru al UE care a ratificat acest document și demonstrând, în egală măsură, angajament și consecvență în susținerea Ucrainei pe calea europeană.

În acest context și, având în vedere poziția României în raport cu provocările regionale și situația din partea estică a Ucrainei, domnul deputat a apreciat în mod deosebit sprijinul constant arătat de către autoritățile române pentru unitatea, suveranitatea și integritatea teritorială a Ucrainei.

Pe parcursul mandatului, legătura cu comunitățile de ucraineni din România a fost menținută în mod constant și prin participarea la o serie de manifestări și evenimente precum: festivaluri de datini și obiceiuri ucrainene, simpozioane și seminarii, hramuri ale bisericilor ortodoxe ucrainene, slujbe oficiate la marile sărbători creștine, emisiuni radio și de televiziune realizate în scopul promovării specificului ucrainean din diverse colțuri ale țării.

Ion MAROCICO,
deputat

A RENUNȚAT LA DIPLOMAȚIA ROMÂNESCĂ ÎN FAVOAREA DEMOCRAȚIEI AMERICANE CONTROLATE

Interviu cu domnul Ioan Ziub, doctor în psihologie, stabilit în Statele Unite ale Americii de peste 25 de ani.

Gh. Cega: – Domnule Ziub, ne cunoaștem, cum se spune „din copilărie mică“. Ciclul primar și secundar le-am terminat amândoi la aceleași unități școlare, nu am fost colegi de muncă. Pentru o cât mai corectă informare, vă rog să vă prezentați.

I. Ziub: – Frumoasă expresie „din copilărie mică“. Da, așa este, dar de ce mi-te adresezi cu pronumele de politețe „dumneavoastră“? Știu că vei găsi argumente, căci acest „dumneavoastră“ este specific grupului etnic al ucrainenilor-huțuli. Mama mea, să-i fie țărâna ușoară, se adresa tatii cu „dumneavoastră“, iar copiii obligatoriu se adresau părinților tot în acest fel. A fost și încă se păstrează acest obicei în satele huțule ale Bucovinei. E un semn de respect față de părinți, de oameni în vârstă, față de întreaga suflare a satului. Și acum mă prezint.

Sunt al treilea copil, din cei zece ai familiei Ignatie și Elena, născut în februarie 1945, în satul Măgura ce intră în componența comunei Ulma, județul Suceava.

Ciclul primar l-am terminat în satul Lupcina, iar cel secundar, în comuna vecină, Brodina, care, în perioada anilor '50-'60, avea trei școli cu clasele I-VII; în satele Brodina și Valea Brodinei, cum se numea locul „Km14“, cu internat pentru elevi (copii huțuli) aflați la distanță de peste 4 km față de școală, pentru copii proveniți din familii numeroase, cu venituri modeste și alte greutăți sociale. La aceste două unități școlare învățământul se desfășura în limba ucraineană. În satul Falcău, tot aparținând aceleiași comune, era o școală cu internat, unde învățământul se desfășura în limba română, deschis și pentru copii de etnie ucraineană. Am dat acest exemplu pentru a demonstra că și societatea pe care unii o hulesc acum avea grijă de „viitorul țării“, cum se exprimau dregătorii vremii. Învățământul românesc era bine organizat, avea legături cu nevoile întreprinderilor care încheie contracte cu școli și, individual cu fiecare elev, doritor să muncească la unitatea contractuală, după absolvirea școlii. Elevii au beneficiat de burse, echipament pentru practică educativă și se decontau biletele de transport (dus-întors) pe perioada vacanțelor școlare. Mai există astăzi așa ceva în învățământul românesc?

După terminarea școlii profesionale am muncit la Combinatul Siderurgic Galați, apoi, după un timp, m-am transferat la IMIL Rădăuți, care la acea vreme avea peste 3000 de muncitori. La această întreprindere de industrie locală se produceau subansamble pentru Uzina „Semănătoarea“ din București, capace de fontă pentru canalizări, plite și alte obiecte din fontă, mobilă și orice lucru pe care comandau persoanele fizice.

Liceul l-am terminat la vestita Școală Medie „Eudoxiu Hurmuzachi“ din Rădăuți – cursuri serale. După susținerea examenului de maturitate am încercat „marea cu degetul“... susținerea examenului de admitere la Institutul de Teatru din București. Șansa nu a fost de partea mea.

M-am adresat Inspectoratului Școlar cu o cerere de a mă încadra la Școala cu clasele I-VIII din Lupcina, unde am terminat școala primară. Cererea s-a aprobat pentru anul școlar 1968-1969 să lucrez ca profesor suplinitor, timp în care m-am pregătit

temeinic pentru medicină. La înscriere am văzut concurența acerbă la medicină și m-am reorientat, înscriindu-mă la psihologie.

Reușesc cu bursă. Ca urmare a rezultatelor bune la învățătură, trăgându-mă din rândul muncitorimii, am fost primit în rândul membrilor PCR, în anul III de facultate. Încă o șansă de a ocupa, după terminarea facultății, un post bine plătit și așa a fost. Am fost repartizat la Ministerul Muncii, Serviciul protecției muncii, unde în fișa postului figura: pregătirea și perfecționarea personalului din domeniul protecției muncii. Chiar după terminarea facultății, pe baza rezultatului la învățătură, am fost admis la doctorat. După trei ani am susținut examenele și lucrarea, având coordonator pe răposatul academician Mihai Beniuc, un om drept și perseverent. Lucrarea mi-a corectat-o pe capitole și subcapitole, făcea adnotări, o completam și așa lucrarea mea a ajuns la peste 400 de pagini. Tema lucrării a fost din domeniul ergonomiei muncii. La minister scoteam pliante, elaboram și susțineam referate și comunicări științifice.

Gh. Cega: – Și, totuși, cum ați ajuns cu familia în SUA?

Când am lucrat la Ministerul Muncii, într-o zi, mă cheamă la CC al PCR prof. univ. Miu Dobrescu, pe atunci secretar al Comitetului Central. Mă întreabă de unde sunt, situația familială și apoi îmi spune: „Sunteți de acord să schimbați locul de muncă, să treceți de la „muncă“ la „externe“ și să intrați în rândul diplomaților? Pe mine m-a cuprins o bucurie imensă, dar calm, i-am răspuns: „Da! Însă aș dori o mică bibliografie, un scurt instructaj pentru noul loc de muncă. La solicitarea mea Miu Dobrescu mi-a spus să învăț continentul Africa, dându-mi 2-3 săptămâni timp de pregătire. A urmat, după 20 de zile o altă întâlnire, verificarea bibliografiei indicate. După aproape o oră prof. Miu Dobrescu mi-a spus să mă pregătesc pentru un post la ambasada română din Harare – R. Zimbabwe și mă trimite la Ministerul de Externe unde prezint toate actele necesare la Serviciul personal, apoi discuții amănunțite legate de noul loc de muncă.

Acasă, povestesc soției despre noul loc de muncă și ea s-a bucurat enorm, iar fetița se bucura că va călători cu avionul.

Zburăm spre Atena de unde urma să continuăm zborul spre Harare, cu o altă cursă.

De comun acord cu soția, cerem, în incinta aeroportului din Atena, azil politic. Se aprobă. Ne cazăm la un mizerabil Hotel ONU destinat emigranților. Eu, cunoscând tâmplăria, timp de 18 luni, cât am așteptat viza pentru SUA, am lucrat la un atelier de tâmplărie confecționând scărițe din lemn, rafturi, pătuțuri din lemn pentru o grădiniță din Atena și alte obiecte de uz gospodăresc. Am câștigat binișor. După un an și jumătate, în sfârșit, primim viza de a emigra în Statele Unite ale Americii. Inițial doream Australia sau Noua Zeelandă, dar s-a cerut pentru aceste două țări o taxă de 50.000 de dolari. Așa că au rămas oferte Canada și SUA. Mai întâi ne-am oprit în Saint-Luis. Cu ajutorul unei lucrătoare ce se ocupa de emigranți am închiriat un apartament, apoi, tot cu ajutorul unei alte salariate de la Centru de emigrație am găsit de lucru. Pentru soția era mai ușor. Fiind absolventă a facultății psiho-pedagogie specială, a găsit loc, mai întâi, ajutor de profesor, apoi profesor la o școală specială, cu salariu foarte bun. Eu m-am angajat la o Companie de taximetrie.

Și așa am început o nouă viață.

Gh. Cega: – Totuși, nu mi-ați spus care a fost scopul emigrării?

I. Ziub: – A fost scopul economic. Să am mașină, locuință și să cunosc altă lume. Pe toți îi auzeam că pentru America e mai greu să obții viză, dar odată ce ai ajuns acolo, treaba e simplă. Nu e chiar așa. Lucrând la Compania de taximetrie am cunoscut fel de fel de oameni. Într-o zi am condus la aeroport un grup de tineri și numai odată au apărut niște polițiști și mi-au spus: „Ești la dispoziția noastră!“ M-au interogat, m-au percheziționat. Erau niște traficanți de droguri. Din acel moment spun că democrația americană este controlată.

Gh. Cega: – Dle Ziub, ați avut ceva probleme cu echivalarea studiilor?

I. Ziub: – Da! Facultatea de Psihologie mi-au recunoscut-o, însă pentru recunoașterea titlului academic de „doctor în psihologie“ am urmat un masterat de doi ani, după care m-am prezentat la colocviu de atestare a titlului de doctor, primind o nouă diplomă de atestare a acestui titlu academic.

Gh. Cega: – Ați lucrat și în alte domenii?

I. Ziub: – Da! Consultant la o companie de autoturisme având ocazia de a vizita cele mai mari fabrici de autoturisme din Europa, America și Asia.

Am ieșit la pensie din funcția de psiholog-expert pentru o companie de zbor.

Gh. Cega: – Vă pun o întrebare cam indiscretă. Ce pensie aveți?

I. Ziub: – În România am lucrat 24 de ani și am o pensie de 170 euro, iar americanii mi-au dat numai 1000 \$ pentru că am fost zgârcit contribuind pentru pensie cu sume mici. Soția are peste 2000 \$. A lucrat la stat, a contribuit cu sume mari la fondul de pensii.

Gh. Cega: – Ce face fata?

I. Ziub: – E doctorand. Are serviciu. A absolvit Arte Frumoase. Scrie poezii în engleză, se ocupă de regia spectacolelor.

Gh. Cega: – Ce face pensionarul Ziub?

I. Ziub: – Scriu o carte de beletristică „De la râul Suceava la fluviul Mississippi“.

Gh. Cega: – Mulțumesc!

Interviu realizat de Gheorghe CEGA

Colindele: tradiție, însemnătate și simbol

Despre Crăciun și despre colinde ar fi foarte multe de spus. Acestea ne aduc liniște, bucurie, emoție, iubire și lumină. Colindele vorbesc atât de simplu și atât de frumos despre Nașterea lui Hristos, ele fiind o veste și un mesaj mereu actual, căci, an de an, rostim cu credință și bucurie: „Astăzi S-a născut Hristos”. O să încerc, prin câteva cuvinte, să vă împărtășesc câteva gânduri despre colinde.

Una dintre marile sărbători creștine este sărbătoarea Nașterii Domnului sau Crăciunul, care are loc între 25 și 27 decembrie, după calendarul nou, iar după cel vechi, între 7 și 10 ianuarie. Este o sărbătoare cu multe semnificații și cu o mare însemnătate pentru noi oamenii, căci așa cum ne învață Sfinții Părinți ai Bisericii, Dumnezeu se face Om, pentru ca omul să ajungă la îndumnezeire, stare pentru care am fost creați de la bun început.

Unul dintre obiceiurile specifice sărbătorilor de iarnă este colindatul, cel mai frumos și însemnat obicei de iarnă. Colindul, ca denumire a unei activități, provine din latinescul „calendae”, care înseamnă „a vesti”, și care, intrând în contact cu slavonul „koloda”, a generat formula românească „colindă”, care înseamnă „a vesti”. Dar ce anume vestește? Nașterea Domnului Isus Hristos – obicei perpetuat din vechime până în prezent. Calendele erau sărbători închinare soarelui, fiind celebrate la începutul anului (de aici și forma rotundă a colacilor, ca simbol al soarelui).

Originea colindelor o găsim în diferite obiceiuri păgâne, precreștine, folosite în unele sărbători și ceremonii, de la începutul și sfârșitul anului, având o funcție ritualică, adică aceea de urare pentru rodire și belșug și fiind manifestări zgomotoase însoțite de jertfe de animale și vegetale, mese comune și dansuri. După Nașterea lui Hristos, mai exact, în primele secole ale erei creștine, aceste incantații păgâne au fost preluate de Biserică și îmbrăcate în veșminte luminoase. Prin îmbogățirea acestora cu elemente biblice au rezultat, în final, colindele, interpretate doar în perioada Crăciunului. Pentru a exemplifica acest aspect, vom apela la versurile „Noi umblăm și colindăm, și colaci tot căpătăm”, la care s-a adăugat un vers creștin, „și pe Domnul laudăm”, ori un alt vers, în funcție de situație, care face trimitere și are legătură cu Nașterea lui Hristos. Între 24 și 27 decembrie, în ajunul Crăciunului, copiii deschid seria de tradiții prin transmiterea unui mesaj sincer și pur: „Onorați ascultători, suntem trimiși ca vestitori”, iar noaptea, adulții continuă să colinde în cete prin întreaga comunitate, din casă în casă, vestind fiecărei gospodării Nașterea Domnului Isus Hristos.

Din punct de vedere liturgic, colindele pot fi cântate de creștini atât acasă, cât și la Biserică, începând cu data de 21 noiembrie, adică de sărbătoarea Intrării Maicii Domnului în Biserică, de când în uzul liturgic sunt introduse și folosite cântări specifice Crăciunului, iar în unele zone, începând cu data de 6 decembrie, de Sfântul Nicolae, și se continuă până la Sărbătoarea Botezului Domnului sau Bobotează. În restul anului, obiceiul colindatului nu se practică.

Dar ce semnifică colindele? În primul rând, ce sunt colindele? Colindele reprezintă glasul sfânt al Evangheliei și al Bisericii, pus în versuri de creștini și cântat prin cuvinte simple, dar, în același timp, bogate în înțelesuri, impulsționând viața cotidiană și exprimând, astfel, pe înțelesul tuturor, de la copii și până la oameni bătrâni, învățătura Evangheliei și a Bisericii despre întruparea Domnului Isus Hristos. Ele sunt o predică foarte bine realizată, fiind, de asemenea, și o sursă de inspirație pentru fiecare dintre noi. Prin simplitatea lor, aceste colinde sunt transmise din generație în generație, de aceea găsim și cuvinte arhaice sau ale căror sens este mai puțin cunoscut, cuvinte strâns în cele mai adecvate melodii și „care răspund sensibilității noastre celei mai adânci”, ne spune mitropolitul Antonie Plămădeală.

Versurile colindelor conțin întreaga Evanghelie, fiind asemeni icoanelor. Acestea mai sunt supranumite „Biblia neștiutorilor de carte” sau „Biblia versificată”, adică, pe înțelesul tuturor, care circulă prin viu grai. Fiind consemnate și puse pe portativ destul de târziu, aceste comori, licăriri de lumină și pricinuitoare de bucurie, creație sfântă a poporului nostru, colindele mărturisesc credința cea adevărată, revărsând asupra celor ce le cântă și asupra celor ce le ascultă lumina cunoștinței de Dumnezeu, întărind credința, pacea și bucuria. Ele luminează mintea și bucură inimile, deoarece sunt adresate inimii și sufletului, legând deopotrivă toate generațiile. Colindele exprimă

legătura noastră cu Hristos, cu Apostolii și cu strămoșii noștri, făcându-ne să retrăim, în fiecare an, bucuria celor ce au fost martorii acestui eveniment: „Azi cu strămoșii cânt în cor colindul sfânt și bun, tot moș era și-n vremea lor bătrânul Moș Crăciun”.

Obiceiul colindelor s-a dezvoltat și s-a perpetuat în și prin Biserică, în și prin familie, sărbătoarea Nașterii Domnului fiind o reactualizare anuală a unui moment de importanță majoră, maximă pentru omenire, moment ancorat în tradițiile Bisericii Ortodoxe și în tradițiile poporului, iar manifestarea acestui eveniment are loc la Biserică prin slujbe specifice și colinde, dar și în familie prin adunarea tuturor la masă.

Colindele au o mare valoare istorico-biblică, relatând toate evenimentele legate de Nașterea Domnului, vorbind cu lux de amănunte despre păstori și îngeri, despre steaua cea luminoasă, despre magii care aduc daruri și „care de la stea au învățat să se închine ție, Soarelui dreptății”, cum ne învață troparul Nașterii, despre Irod și faptele sale sângeroase.

Mesajul colindelor este unul actual, de aceea exprimăm că: „Astăzi S-a născut Cel fără de-nceput, cum au spus prorocii”. Evenimentul Nașterii Domnului este împlinirea prorociilor, exprimată de dogma creștină, cea dreaptă a Bisericii, potrivit căreia Hristos este născut din Tatăl mai înainte de veci și din Mamă Fecioară, întrupat fără de tată, la plinirea vremii, trimis „să se nască și să crească, să ne mântuiască”. Importanța acestui eveniment îl exprimă întreaga creație, cerul și pământul, îngerii și oamenii, toți și toate bucurându-se de Nașterea lui Hristos.

Dacă colindele au scopul de a vesti evenimentul Nașterii Domnului, atunci colindătorii sunt și ei vestitori, asemenea Sfinților Apostoli și ai urmașilor acestora, căci vestesc, prin colinde, că Isus Hristos S-a născut și trebuie să-L laudăm cu îngerii și păstorii și să ne bucurăm de mântuirea ce ne-o aduce. La Nașterea Domnului, păstorii i-au auzit pe îngeri cum cântau, învățând cântul îngeresc auzit.

Cu privire la linia melodică a colindelor, aceasta este, de asemenea, creștină și unică, neputând fi confundată cu alte genuri muzicale. Ea exprimă unicitatea și unitatea cultului Bisericii, transmisă din generație în generație.

Colindele elimină și granițele social-economice, pentru că nu nivelul social ne aduce bucurie, ci trăirea fiecăruia dintre noi a evenimentului Nașterii Domnului. Bogații și săracii deopotrivă se bucură de Pruncul Hristos, îi cântă și-L laudă, întărind, astfel, prin colinde, sentimentul de frățietate și de bună viețuire a tuturor oamenilor. Colindele ne apropie, ne fac mai buni și mai iubitori, ne întăresc credința, ne învață și ne aduc pace, bucurie și lumină în viață. Unele colinde acuză chiar abuzurile societății, de exemplu, colindul mult auzit zilele acestea, „Vin colindătorii”, cântat de Tudor Gheorghe și de mulți alții.

Se spune că, de Crăciun, porțile cerului sunt deschise și Dumnezeu ascultă rugăciunea spusă din inimă a omului care s-a pregătit pentru a-L primi pe Hristos în inimă și suflet. Acest eveniment este un prilej de purificare spirituală, pentru a păși în noul an curați și fără povara păcatelor, ci cu bucurie și lumină. De asemenea, este timpul împăcării cu sine și cu ceilalți oameni. Atât în sate, cât și la oraș colindatul adună oamenii laolaltă, întărind comuniunea dintre oameni, în special în familie, când toți membrii acesteia se adună pentru a sărbători împreună momentul întrupării lui Hristos.

La sat, tradițiile și colindatul încă supraviețuiesc, în unele locuri fiind chiar foarte bine conservate, însă, la oraș, din păcate, obiceiurile de Crăciun se pierd. Atunci când toată lumea trebuie să fie împreună pentru a se bucura, orașul este pustiu, iar colindătorii se aud prea rar. Orașul desacralizează sărbătorile și colindul, sărbătoarea Nașterii se rezumă la vizite, mâncare și băutură, se uită de Hristos, de vestea bună și de tradiții. Unii sărbătoresc, dar nu știu ce, numai Nașterea Domnului, nu. Grigore Leșe spune că doar în sate se pot auzi colinde autentice, căci în sate ele rămân vii, în mediul lor, în vatra ce le-a născut. Ele sunt un patrimoniu viu care păstrează coordonatele primare și nealterate de suflul vieții cotidiene și al lumii secularizate. Satul încă păstrează aceste lucruri, căci locul colindelor este pe ulițe, interpretate de mici și mari, vestind vestea cea bună și bucuria Nașterii lui Hristos. Pentru perpetuarea colindelor, ar fi bine și chiar indicat să învățăm fiecare cel puțin o colindă pe care să o transmitem mai departe altor generații, așa cum au făcut strămoșii noștri, însă cu cât vor fi mai multe, cu atât mai bine: „Nașterea lui Hristos să ne fie de folos, nouă și la neamul nost’!”

Mihai BODNARIUC

E vremea colindelor, a sărbătorilor, vreme de iarnă cu toate că a nins puțin. În fiecare an sărbătorile sosesc cu tot felul de obiceiuri, tradiții dintre cele mai frumoase și mai interesante.

În satul Negostina, județul Suceava există un obicei străvechi care încă nu s-a pierdut și anume în seara de Ajun a Nașterii Domnului Isus Hristos se dă de pomană sufletului celor dragi dispăruți. Mai întâi, bunicile pregătesc pomană pentru nepoți. Pe un prosop se așază o farfurie în care se pune câte puțin din fiecare mâncare pregătită pentru acea seară, deasupra un colac cu o semilună, un fel de împletitură din aluat, tot felul de fructe: mere, pere, nuci, portocale și o lumânare aprinsă. Așa era pe vremea bunicilor, iar în zilele noastre alături se mai pun și cadouri de la Moș Crăciun. Este vorba de diferite jucării, hăinuțe, ciorăpei, mănuși, căciulițe, fulare etc. Cei care primesc sunt datori să spună bogdaproste și să se închine rostind rugăciunea Tatăl Nostru. Acest obicei este respectat și de către vecinii care îi vizitează pe finii lor, de către vecini și alte rude. Pe masa festivă în Ajunul Nașterii Mântuitorului se pune numai mâncare de post, de obicei, 12 feluri: grâu, sarmale, ciuperci, bob, colțunași, pește, prune, fasole, salată de sfeclă roșie, colac. Toate

DE CRĂCIUN

aceste preparate se fac la cuptor și ies mai gustoase, aroma lor e îmbietoare, se simte spiritul Crăciunului, iar ucraienii adevărați îl respectă cu sfințenie. În jurul mesei, membrii familiei stau în picioare, iar cel mai

vârșnic rostește Tatăl Nostru, binecuvântează masa pe care este aprinsă și o lumânare vestind bucuria oamenilor că se naște Mântuitorul. După ce se gustă din fiecare fel de mâncare încep să răsune cele mai frumoase colinde care pătrund în sufletul omului ca un balsam.

Negostina este o localitate în care trăiesc în majoritate ucraienii. În trecut se colinda numai ucraienește, iar astăzi s-a pierdut acest obicei, dar totuși s-au găsit câțiva copii care iubesc limba ucraiană și la fereastră au colindat: „Dobryi vecir tobi, pane hospodariu”, sau „Oi tam za horoiu stalasea novyna”. Cei mai mici încep să vestească marele eveniment de pe la orele prânzului, apoi, mai spre seară, colindă cei mai marișori. După ce s-a inserat pornesc irozii, băieții mai mari și mai curajoși, iar după ora 21 se întrunesc în centrul satului cetele de flăcăi cu muzică care se pregătesc să colinde fetele dragi lor. Și așa se colindă toată noaptea.

De la Ajunul Crăciunului și până la Ajunul Bobotezei este sărbătoarea bucuriei, a luminii, a împăcării între oameni și se uită toate necazurile și neajunsurile. CE BINE AR FI SĂ FIE MEREU CRĂCIUNUL!

Felicia GRIGORAȘ

UUR TIMIȘ – 33 de organizații

Zestrea organizației județene Timiș a UUR se îmbogățește. Astfel, a ajuns la frumoasa cifră de 33 de organizații locale ale Uniunii Ucrainenilor din România – filiala Timiș.

Ziua de 24 ianuarie 2016 este o zi istorică pentru România, Ziua Unirii Principatelor Române, zi în care în aproape toate orașele s-a dansat Hora Unirii.

Comitetul UUR – organizația județeană Timiș a sărbătorit această zi de dumonică prin muncă, deoarece am fost solicitați de câțiva ucraineni din localitatea timișeană Giarmata să-i vizităm, să ne cunoaștem.

Giarmata – o localitate situată la est de Timișoara, la doar 15 km, a fost locuită, până la Revoluția din decembrie 1989, în majoritate de etnici germani.

Migrarea lor către alte meleaguri a făcut posibilă stabilirea etnicilor ucraineni în această localitate, în principal din Maramureș, din localitățile Ruscova, Bistra, Crasna... S-au integrat foarte bine în viața și activitatea comunității, astfel au fost aleși în structurile de conducere a localității. Tinerii fac parte din echipa de fotbal,

alții din formația artistică de dansuri a comunei, câțiva instrumentiști s-au alăturat formației artistice de muzică, au fost aleși consilieri comunali, chiar și viceprimar – o legătură, dar din partea partidelor politice, deoarece nu exista organizație UUR.

La insistențele dlui Hrin Nicolae din Remetea Mică, un foarte bun activist în domeniul ucrainismului, care se cunoștea cu câțiva ucraineni stabiliți în aceste locuri, iată-ne poposind la Giarmata.

Mașina B 04 UUR cu Hleba Gheorghe, președinte, Drozd Vasile, prim-vicepreședinte, Cîmpeanu Ivan, vicepreședinte, Țimbota Liliana, secretar tehnic al UUR – Timiș, a oprit în fața Căminului Cultural din localitate.

Ne-au așteptat 38 de ucraineni, conform tabelului făcut ad-hoc, dornici de a ne cunoaște, de a împărtăși impresii locale, de a se constitui în organizație a UUR.

Dorința lor a fost aprobată pe loc, deoarece, conform Statutului UUR, îndeplineau toate condițiile.

Așadar, după aproximativ trei ore de discuții, libere, frumoase, de aprecieri reciproce la adresa activității efec-

tuat, s-a constituit a 33-a organizație locală a UUR. Primul ei președinte este Bola Luca, vicepreședinte – dna Opre Viorica, secretar Tarșar Georgeta, care se va ocupa și cu problemele femeilor, Ioți Petru, membru, și Bota Sergiu, membru și responsabil cu probleme de tineret. Dorința tuturor a fost de a se implica în viața Uniunii Ucrainenilor din România și nu au înțeles de ce o organizație atât de mare, cum este cea din Timiș, nu este reprezentată în Prezidiul Executiv. Răspunsul a fost simplu: nici noi nu știm!!! Ei doresc înființarea unei formații artistice de dansuri ucrainene, a unei formații de muzică, a unei echipe de fotbal. Doresc să participe la alegerile locale, pe lista UUR, doresc învățarea limbii ucrainene în școală, participarea la festivaluri ucrainene, organizarea unui festival ucrainean în localitatea lor etc.

Le dorim mult succes alături de noi!

Așadar, a fost o după-amiază de duminică foarte frumoasă, utilă și, chiar dacă nu am dansat Hora Unirii, am demonstrat că, în județul Timiș, ucrainenii se unesc în jurul organizației județene a UUR. Unirea și unitatea înving întotdeauna.

Slavă ucrainenilor!

Gheorghe HLEBA,
președintele UUR – organizația județeană
Timiș

Culorile toamnei

Că a fost o toamnă frumoasă, aromată, delicioasă și darnică ne-au demonstrat-o și anul acesta elevii Școlii Gimnaziale din Bălcăuți. Bobocii ciclului primar, adică cei din clasa pregătitoare, împreună cu bobocii ciclului gimnazial, cei dintr-a cincea, și-au dat mâna și i-au mulțumit toamnei pentru darnicia sa. Au făcut-o ca niște elevi silitori și responsabili, în cadrul proiectului „Culorile toamnei”.

Coordonatoarele proiectului au fost Lăcrămioara Grigoriuc, profesoară de limba și literatura română, și Anca Știubianu, profesoară de limba și literatura ucraineană. Din echipa proiectului a făcut parte și Ioan Cîrștean, profesor de religie și muzică. Activitatea s-a desfășurat în colaborare cu Biblioteca școlii din localitate.

De la organizatori am aflat că „...prin intermediul acestei activități ne-am propus să-i ajutăm pe copii să descopere frumusețile toamnei, să înțeleagă că frumosul e lângă noi și așteaptă să fie descoperit, să-i împrietenim și să-i facem să se aplece cu mai multă atenție asupra a tot ce-i înconjoară.”

Pe durata desfășurării proiectului – o lună – în orele de limba și literatura română, limba și literatura ucraineană, în cadrul întâlnirilor săptămânale, s-a urmărit realizarea temei propuse: **Culorile toamnei...** Elevii au lucrat pe grupe, s-au organizat întâlniri intermediare (discuții despre cum se va derula proiectul, stabilirea sarcinilor și a responsabilităților, selectarea materialelor, corectarea informațiilor culese și a textelor create, discuții privind ordinea prezentărilor, repetiții).

Evaluarea proiectului s-a făcut în fața colegilor, a părinților și a invitaților. Într-un

decor de toamnă, s-au recitat poezii, s-a pus în scenă o scenetă, s-au interpretat cântece, s-au citit propriile creații literare. Se va organiza și o expoziție cu lucrările plastice realizate și cu roadele toamnei în panere. S-au vizionat imagini de toamnă, s-au ascultat melodii de toamnă. S-au degustat produse culinare specifice toamnei și nu doar.”

Scopul proiectului a fost cultivarea interesului pentru lectură și a plăcerii de a citi, formarea unui tânăr cu o cultură comunicațională și literară de bază, capabil să-și utilizeze în mod eficient și creativ capacitățile proprii.

Spicium din impresiile elevilor despre activitatea extrașcolară desfășurată la sfârșitul lunii noiembrie.

„În ziua de 24.11.2015 clasa noastră a organizat o serbare despre toamnă. Aceasta s-a împărțit în patru părți: prezentarea unei scenete în limba ucraineană, recitarea poeziilor în limba română, vizitarea expoziției de desene și cărți confecționate de noi și servirea delicatelor pregătite de copii împreună cu părinții (zacuscă, gem, compot și prăjituri de casă). La sceneta în limba ucraineană eu am fost pară. La momentul liric în limba română

am recitat poezia „Amurg de toamnă“ de Emilia Plugaru. La partea a treia am realizat desene inspirate din textele despre toamnă pe care le-am citit precum și o carte cu titlul „Culorile toamnei”. La ultima parte am participat cu un tort, cu pere. După ce s-a terminat activitatea, am făcut curat împreună cu ale mele colegi. A fost o zi de neuitat!” (Mandiuc Giulia, clasa a V-a).

„Ziua de 24 noiembrie a fost o zi foarte interesantă și cu multe surprize atât pentru copii, cât și pentru părinți. Clasa a V-a împreună cu clasa pregătitoare au participat la o activitate dedicată anotimpului toamnă. Poeziile recitate de noi au ilustrat frumusețea și bogăția toamnei. Părinții ne-au făcut poze în timp ce noi recitam poeziile. La finalul activității, colegii mei împreună cu mine i-am servit pe cei prezenți cu prăjituri, compot, zacuscă și fructe. Cei mai bucuroși au fost elevii de la clasa pregătitoare. Îmi pare bine că am participat la o astfel de activitate care a scos în evidență munca fiecărui om” (Naida Izabela-Rebeca, clasa a V-a).

„A fost prima noastră activitate din clasa a V-a și mi s-a părut extraordinară. Cred că anul acesta nu a prea ieșit activitatea așa cum își doreau doamnele profesoare care ne-au coordonat. Sper însă că la anul vom progresa. Fiecare dintre colegii mei împreună cu profesorii au depus efort ca această activitate să iasă bine. Toți am adus prăjituri, dulceață, compot și zacuscă. Desenele făcute de noi au fost frumoase, iar clasa a fost decorată în culorile toamnei. Fiecare a avut o costumație specifică poeziei memorate. Sper ca la anul doamnele profesoare Anca și Lăcrămioara să mai facă cu noi această activitate, dar și altele dedicate fiecărui anotimp. Mulțumesc și domnului profesor Ionuț pentru că ne-a învățat cântecul despre toamnă” (Crejinovschi Diana, clasa a V-a).

Realizarea unor astfel de acțiuni îi ajută pe elevi să conștientizeze că în lucrurile mici se ascund marile frumuseți.

Convalia HREHORCIUC

Sub faldurile tricolorului...

Iarna ne-a tot amăgit că vine. Dar, gata! S-a terminat cu amăgitul. Ne-a bătut tare la ușă și ne-a anunțat că de-acum suntem sub puterea ei. Dar oare ea crede că ne-am speriat? În nici un caz. Cum să ne speriem noi, maturii, dacă nu s-au speriat copiii, ba chiar o așteaptă cu nerăbdare. Și, dacă afară n-au putut da un spectacol, l-au dat în școală.

Este vorba de elevii Școlii Gimnaziale „Mihai Eminescu” din Rădăuți, din ciclul gimnazial. Cei mai mici au sărbătorit în clasele lor. După cum ne-au obișnuit, au pregătit un ciclu de manifestări de excepție pe care, cum au făcut în fiecare an, l-au închinat celor două evenimente

majore din viața României și a românilor de pretutindeni. Mă refer la prima ediție a „Zilei Bucovinei” și la marea Unire de la 1 Decembrie 1918. Și toate acestea sub faldurile tricolorului nostru scump care flutură de pe Himalaia, pe oceanele și mările lumii și pe toate continentele. Oriunde merg, românii iau cu ei tricolorul, fie în mâini, fie în inimile lor.

De la bun început s-a văzut mâna profesionistă a doamnelor Nadia Maleș și Gabriela Sascău, care-au conceput scenariul și-au coordonat activitățile. Și tot acum trebuie să spun că asemenea program își avea locul pe o mare scenă. Dar a fost bună și cea mai mare clasă din școală.

Am apreciat faptul că activitățile au fost deschise de corul școlii, care-a intonat „Imnul național al României”. El a dat un ton solemn, respectat pe toată durata manifestărilor, mai ales c-a mai interpretat și alte cântece din repertoriul lui bogat.

Cu plăcere am constatat că au fost formate șase secțiuni: creație literară, desen, muzică, teatru, costume populare și dans modern. Rezultatul activităților și concursurilor din secțiuni a fost prezentat și premiat în plen.

Am stat și m-am gândit mult: pe cine să evidențiez? Toți s-au străduit să se prezinte la superlativ. Și-au reușit. Spectacolul a fost o încântare pentru public, dar și pentru interpreți care, de multe ori, au fost răsplățiți cu aplauze prelungite sau în cascadă.

Juriul profesorilor a fost alcătuit din Ilie Romaniuc, directorul școlii, Vera Huc, directorul educativ, Gabriela Sascău și Marcela Popa. Al elevilor a fost format din: Alexandra Ciotău (clasa a VIII-a A), Alexandru Cotoc (a VII-a A), Cosmin Țugui (a VI-a B) și Benjamin Gafencu (a VIII-a C). Am observat că tot greul a căzut pe umerii elevilor, profesorii fiind doar observatori.

Activitățile pe secțiuni au fost sub formă de concursuri. Departajarea concurenților a fost foarte grea. Dar am admirat implicarea foarte serioasă a copiilor în stabilirea ierarhiilor. Au motivat foarte bine acordarea premiilor. Tocmai de aceea n-au fost contestații.

La secțiunea poezie am apreciat poeziile: „Sfânt drapel” (eleva Anastasia Moloci – clasa a V-a C), „Ziua națională” (Sebastian Halus – a VIII-a C) și „Mândria de-a fi român” (Laura Canciuc – a V-a C). Elevul Lucian Mihai (a VIII-a C) a prezentat eseul „De ce te iubesc, Românie?” A motivat dragostea lui pentru România ca un matur. Superb!

S-au prezentat trei trupe de teatru: „Temerarii” (a VIII-a A) cu piesa „Decembrie”, coordonator prof. Gabriela Sascău; trupa „Gong” cu piesa „Decebal și Traian” (prof. Mihaela Fâșcu) și trupa „Alpha” (prof. Iulia Rei) cu piesa „Iapa lui vodă”. Personajele au fost îmbrăcate în costume specifice, care-au fost executate în familie. De interpretare ce să mai zic? Exact ca niște actori profesioniști. Felicitări micilor actori, dar și îndrumătorilor lor!

Au evoluat și patru trupe de dans modern. Și ele au purtat numele: „Alb și negru” (a VIII-a C), „Amicii” (a VI-a B), „Bucovinenii” (a VII-a A) și „Crizantemele” (a V-a B). Și acești interpreți au avut costume adecvate, iar muzica a fost foarte ritmată. Interpretare la cote înalte.

Grupuri instrumentale au avut clasele a V-a B și a VI-a C, iar soliști vocali au fost Lorena Nichitoi și Denisa Dumitrescu (a VI-a B), iar Elisabeta Băleanu (a VII-a B) s-a acompaniat și la chitară. Mă-

ntreb când vor fi cooptați acești interpreți în niște ansambluri?

Și concurenții de la secțiunea „Desen” au muncit mult, dar cu folos. Desenele au avut ca temă „România, te iubesc!”. Mi-au plăcut foarte mult desenele executate de elevii Paula Zaharie (a VIII-a B), Gabriela Calancea și Alin Boca (a VIII-a C), Eliza Donisan și Mădălina Juravle (a V-a A). Am admirat tușa sigură a desenelor, îmbinarea culorilor și modul în care și-au ilustrat dragostea pentru țară.

Am lăsat la urmă secțiunea „Costume populare” pentru că s-a realizat și mai greu. Se știe că la Rădăuți nu sunt costume populare specifice, de aceea a fost foarte greu să găsească asemenea costume în zonă. Nu găsierea a fost grea, ci să le aleagă pe cele mai potrivite. Cu cât interes au prezentat copiii costumele pe care le-au ales! Ce costume frumoase au ales! Au dovedit marea lor dragoste pentru costumele populare, care face parte integrantă din ființa noastră națională.

În finalul manifestărilor s-au acordat diplome concurenților care s-au clasat pe primele trei locuri, pe secțiuni. Dacă ar fi fost după mine le-aș fi dat locul I tuturor concurenților pentru strădania, talentul și interesul lor, precum și pentru implicarea cadrelor didactice și a părinților în realizarea acestui spectacol de excepție.

Manifestarea s-a încheiat cu recitalul elevei Iuliana Mihăilă care i-a încântat pe spectatori cu vocea ei caldă și cu melodii pe care le-a ales cu mare grijă. Spectatorii parcă ar mai fi stat să asculte asemenea muzică. Au plecat încântați acasă de tot ce-au auzit și văzut. Menționez că alături de copii au asistat cadrele didactice ale școlii și un număr de părinți. Felicitări interpreților, părinților lor și spectatorilor!

prof. Gh. DOLINSKI

Ziua Libertății și Demnității – o nouă sărbătoare în Ucraina, marcată și la București

La 20 noiembrie 2015, ucrainenii din București au fost invitați de Ambasada Ucrainei în România la Centrul său Cultural și de Informare pentru a se alătura cu gândul și cu sufletul poporului ucrainean care în această zi, ca urmare a decretului emis de Președintele Ucrainei, Petro Poroșenko, sărbătorește nou-proclamata zi cu numele semnificativ și simbolic: Ziua Libertății și Demnității.

Această sărbătoare cu un titlu atât de frumos și impunător marchează o dublă aniversare și anume: împlinirea a 11 ani de la „Revoluția portocalie”, prin care poporul ucrainean și-a exprimat dorința legitimă de a se instaura în țară o reală democrație; împlinirea a doi ani de la „Euromaidan” (în limba ucraineană *maidan* = platformă, piață mare, largă) când poporul ucrainean și-a manifestat în piața centrală din Kiev dorința de a se alătura țărilor europene civilizate și a intra în rândul acestora.

Ambele aceste mișcări populare au izbândit prin masiva participare a populației, în frunte cu tineretul, la înfăptuirea năzuințelor sale prodemocratice și proeuropene.

Despre aceste evoluții au vorbit pe larg atât Excelența Sa ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Ucrainei în România, Teofil Bauer, cât și ministrul-consilier al Ambasadei, dl Teofil Rendiuk. Expunerile acestora au fost urmărite cu mare interes de către public. Ambii vorbitori au relatat și despre situația dificilă prin care trece Ucraina în prezent când o parte din teritoriul său – Crimeea – a fost ocupat de vecinul său de la răsărit – Federația Rusă, iar în regiunile Donețk și Luhansk armata ucraineană luptă împotriva separațiștilor proruși, fiind sprijinită moral și material de UE și NATO.

Au mai luat cuvântul și: dna Iaroslava Colotelo, președinta filialei București a Uniunii Ucrainenilor din România (UUR), Bogdan Moisei – prim-vicepreședinte al UUR, Irina Moisei – redactor-șef al revistei „Naș holos”. Toți vorbitorii și-au declarat solidaritatea și susținerea față de lupta poporului ucrainean, inclusiv scriitoarea și poeta

Silvia Zabarcencu care a recitat și o poezie a sa, inspirată de o melodie aparținând fostului consilier al Ambasadei dl Viorel Kotyk.

În continuare, a fost prezentat un film documentar care a oglindit desfășurarea, la timpul respectiv, a manifestărilor populare menționate, în care rolul de frunte l-au avut tinerii, deci cei care reprezintă viitorul țării.

Un element al legăturii simbolice dintre trecut și prezent l-a constituit vizionarea unei minixpoziții amenajate prin grija și sub îndrumarea dlui ministru-consilier al Ambasadei, Teofil Rendiuk, care și în această nouă locație (ca și în cea veche) a Centrului Cultural și de Informare prezintă două fotomontaje interesante. Primul este alcătuit din tablouri înfățișând viața și creația marelui poet național ucrainean Taras Șevcenko.

Cel de-al doilea fotomontaj este consacrat militarilor imigrați în România interbelică, care au luptat, în perioada 1918-1921, în Armata lui Symon Petliura pentru libertatea și independența Ucrainei. De asemenea, aici figurează și diplomații ucraineni care și-au desfășurat activitatea în perioada primei Republici Populare Ucrainene (RPU).

Un loc central printre portretele ofițerilor din Armata lui Symon Petliura imigrați în România îl ocupă cel al colonelului Hnat Porohivskyi, comandantul taberelor de refugiați, numit ulterior de Guvernul în exil din Paris conducătorul întregii imigrații ucrainene în România și în toată Peninsula Balcanică; de asemenea portretul lt.col. Pavel Manciu, consul al Ambasadei în timpul R.P.U., precum și portretul maiorului Naum Pokorskyi din armata sus-menționată.

Un gest remarcabil din partea ministrului-consilier, T. Rendiuk a fost acela de a chema în fața fotomontajului pe urmașii, aflați în sală, ai ofițerilor menționați mai sus: dna scriitoare Olga Porohivska-Andrici, dl Emilian Manciu, ambasador onorific al M.A.E. (din păcate nu a putut fi prezent, având soția bolnavă în spital) și dl ing. Mihai Pocorschi, general de brigadă (r). Având fotomontajul în fundal, dl ministru-consilier s-a fotografiat cu aceștia, adresându-se către participanții din sală cu următoarele cuvinte: „Îi aveți aici, în fața Dvs., pe urmașii bravilor ofițeri care au luptat pentru libertatea și independența Ucrainei, stând alături de portretele glorioșilor lor părinți, o adevărată "istorie vie!”

Manifestarea s-a încheiat printr-un cocteil oferit invitaților de către Ambasada Ucrainei în România.

Mihai POCORSCHI

MIHAI EMINESCU ȘI ȘTEFAN TCACIUC LA CEAS ANIVERSAR

A devenit de acum tradiție ca în organizația noastră, în a doua decadă a lunii ianuarie a fiecărui an, să-i sărbătorim pe unii dintre cei mai dragi nouă scriitori: Mihai Eminescu și Ștefan Tcaciuc. De ce îi sărbătorim împreună? În primul rând, pentru că suntem români și ucraineni în același timp și în aceeași măsură. În al doilea rând, pentru că doar două zile îi despart în calendarul nașterilor din luna ianuarie și circa 86 de ani în calendarul anilor. În al treilea rând,

dacă în cazul lui Eminescu majoritatea criticilor literari sunt de părere că poezia sa se definește ca o expresie specifică romantismului european, în cazul poetului Ștefan Tcaciuc, după părerea noastră (este adevărat neavizată, eu nefiind critic literar, și este posibil să fiu contrazis de cei avizați în domeniu), majoritatea poeziilor sale se pot încadra în același curent.

Ca omagiu adus poetului Eminescu, care a fost și bibliotecar, cei care au trecut pragul locației unde a fost organizat simpozionul, au fost întâmpinați de gazde cu o expoziție de carte și documente care cuprindeau volume, apărute de-a lungul timpului, din opera celor doi scriitori, precum și titluri despre opera și viața acestora. Expoziția s-a dorit a fi o invitație adresată, în primul rând, tinerilor de a-i cunoaște pe reprezentanții celor două culturi și de a aduce mai

aproape de sufletul lor moștenirea perenă a «poetului nepereche» și, respectiv, cea a lui Ștefan Tcaciuc, care într-o adresare către cititor spunea: „Tot ceea ce am reușit să scriu până acum supun Marelui Judecător – cititorilor și timpului, care fie mă vor urca pe tron, fie mă vor coborî până la pământ, iar operelor mele le vor da o sentință meritată, dar necunoscută mie. Dragi cititori, eu vă ofer tot ce am scris de-a lungul vieții, iar dumneavoastră alegeți numai aceea ce vă cade la inimă. Și, totuși, gândesc că ceva va cădea...”

Reamintim că romantismul a început în Franța, momentul său de început fiind considerat cel al publicării manifestului cuprins în prefața la drama „Cromwell”, redactat de Victor Hugo în anul 1827. Eminescu se naște în 1850 și moare în 1889. În perioada în care a scris el, Europa intrase într-o altă etapă de creație. Prin anii 1850, apare un manifest al realismului, în 1874, manifestul simbolismului. Noi nu ne-am sincronizat cu arta europeană până în perioada interbelică.

După o scurtă prezentare a operei și vieții celor doi mari scriitori de către președintele organizației muni-

cipale Iași a UUR, a urmat un program muzical-literar în cadrul căruia studentii Grigoraș Alina, Frătăucean

Iulia, Kistruț Valentina, Popușoi Victoria, Vasilachi Inga, Șevcenko Mariana, Potlog Sergiu, Povzic Vitalie au recitat din opera celor doi poeți aniversați, s-au intonat cântece pe versurile lui Eminescu cu acompaniamentul profesorilor Gorovei Ilie la acordeon și bloc flote și, respectiv, prof. Gavriș Vasile la vioară și chitară. Profesorii sus-menționați au susținut un microconcert cu cele mai frumoase melodii românești și ucrainene, fiind acompaniați vocal de întreaga asistență. Cu ajutorul retroproiectorului au fost proiectate imagini în format PDF cu melodii pe versurile lui Eminescu.

Activitatea s-a dorit a fi un omagiu adus celor doi poeți – la ceas aniversar, ca personalități culturale de nivel național și internațional, care și-au legat numele de îmbogățirea valorilor culturale ale celor două popoare.

Pentru românii de pretutindeni, ziua de 15 ianuarie este o zi a identității noastre culturale ca români, când îl sărbătorim pe marele poet Mihai Eminescu, dar nu trebuie uitată nici ziua de 13 ianuarie, data nașterii poetului, scriitorului, publicistului, traducătorului Ștefan Tcaciuc, cel care a fost primul președinte al Uniunii Ucrainenilor din România și a reprezentat UUR, în mai multe legislaturi, în Parlamentul României.

*Victor HRIHORCIUC,
președintele organizației Iași a UUR*

EMINESCU ȘI ODESA

În ciuda vremii neprietenoase și a zăpezii care a căzut peste orașul nostru, am reușit să ne întâlnim cu toții la sediul comunității noastre pentru a elogia contribuția marelui poet Mihai Eminescu la cultura română.

Gazda acestui eveniment, președintele organizației județene UUR Tulcea, Cernencu Dumitru, a subliniat în cuvântul de deschidere importanța contribuției operei (poezie, proză și publicistică) la cultura română și, nu numai, dar a accentuat, conform temei acestei întâlniri („Eminescu și Odesa”), câteva aspecte petrecute în anul 1885, atunci când, la sugestia și susținerea unor prieteni adevărați, Mihai Eminescu a călătorit lângă Odesa, unde la sanatoriul doctorului Iachimowicz și-a tratat câteva probleme de sănătate.

Aflat la Odesa, între 1885 și 1886, Mihai Eminescu a completat lista marilor scriitori care, în ultimele două secole, au

vizitat orașul-port la Marea Neagră, întemeiat la 1794. Pe parcursul acestei cure de tratament, Eminescu a scris câteva scrisori în care prezintă pentru apropiați situația de la acea vreme din zonă. Face referire la faptul că nu avea cum să poarte o conversație cu cei din Odesa și observă lipsa presei într-o limbă de circulație internațională pe care ar putea să o citească, așa cum obișnuia mereu să facă.

Pe parcursul periplului său prin orașul de la Marea Neagră, Eminescu a vizitat mai multe locuri din această urbe, în primul rând, corpul de locuințe din strada Preobrajenskaia de la numărul 7, unde, la vremea respectivă, se afla apartamentul medicului-balneolog care l-a avut în grijă, doctorul Iachimowicz, la care venea în oșpeție și care îl primea cu drag pe marele poet. Poate fi identificată și presupusa clădire a fostului hotel „Strasbourg”, din strada Ekaterinskaia, unde poetul se oprise, în septembrie 1885, pentru a aștepta banii de la Iași, primiți din partea susținătorilor săi, atât de necesari pentru a se putea întoarce înapoi acasă.

Prin luările de cuvânt la această acțiune, participanții au elogiât activitatea multiplă în domeniul cultural a lui Mihai Eminescu pe un fond muzical adecvat compus de Ciprian Porumbescu. S-au

recitat versuri din creația lui Mihai Eminescu, Marin Sorescu, Vasile Militaru și alții.

Participanții la acest eveniment au apreciat valoarea inestimabilă a acestui poet, care ocupă cel mai important loc pentru români și care este apreciat similar cu aprecierea de care se bucură Taras Șevcenko în inimile ucrainenilor. Astfel, putem spune că operele celor doi mari artiști sunt complementare, pentru că ne oferă nouă, românilor de etnie ucraineană, bucuria de a înțelege și aprecia ambele opere. Noi, cei care avem acces la operele în limba română, dar și în limba ucraineană, suntem cei care putem să ne bucurăm, în fiecare moment, de frumusețea cuvintelor bine alese. Diferențele culturale nu dezbină, ci oferă posibilitatea tuturor de a ne îmbogăți din punctele de vedere cultural și emoțional.

Ne-a bucurat sincer prezența la acțiune a tinerilor noștri care au manifes-

tat interes pe parcursul desfășurării acțiunii și au recitat versuri împreună cu ceilalți invitați, remarcând-o pe Ericka Iove, care s-a oferit să ne prezinte frumoasele versuri dintr-un fragment din poezia „Sara pe deal”.

Am avut parte de un moment muzical oferit de membrii grupului vocal „Zadunaiska Sici” din Tulcea, care au interpretat creații din lirica lui Mihai Eminescu oferindu-ne posibilitatea de a ne bucura de acorduri pe versurile poeziilor „Sara pe deal” și „Pe lângă plopii fără soț”.

Fiecare dintre aceste momente ne-a permis să adaptăm acest cadru, astfel încât să ne apropiem de frumusețea operei marelui poet.

Finalul acțiunii s-a dorit a fi o provocare adresată tuturor de a-l cinsti și de a ne racorda la opera sa, care poate fi considerată în continuare atât de actuală.

Dumitru CERNENCU

ZIUA MINORITĂȚILOR NAȚIONALE SĂRBĂTORITĂ LA GALAȚI

Minoritățile naționale sunt recunoscute ca factori constitutivi ai statului român, împreună cu națiunea română majoritară. Situația statistică (luată din arhiva Bibliotecii V.A. Urechia) demonstrează că la nivelul țării populația declarată de naționalitate română reprezintă 89,48%, iar populația declarată ca aparținând unei etnii reprezintă 10,51% din populația țării. La nivelul județului Galați statistica indică un procent de 97,6% populația română și doar 2,4% populația minoritară (14.783 minoritari).

O societate pluralistă și cu adevărat democratică trebuie nu numai să respecte identitatea etnică, culturală, lingvistică și religioasă, ci și, deopotrivă, să creeze condiții corespunzătoare care să le permită să-și exprime și să dezvolte această identitate.

La 18 decembrie 1992, Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite a adoptat Declarația cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale, etnice, lingvistice și religioase. România s-a raliat acestui context internațional și a hotărât ca ziua de 18 decembrie să fie Ziua Minorităților Naționale din România. Sărbătorirea Zilei Minorităților Naționale din Galați demonstrează și anul acesta linia ascendentă pe care o urmează relațiile interetnice din orașul de pe Dunăre. Manifestările legate de multiculturalitate și multiethnicitate au fost prezente în viața socială într-o măsură mai mare anul acesta, decât în anii precedenți. Acest fapt dovedește două lucruri: mino-

ritățile naționale sunt recunoscute și au garantate drepturile fundamentale, care le permit să se manifeste și să se afirme în societatea românească în aceleași condiții ca majoritatea.

Prin promovarea dialogului interetnic la nivelul județului Galați, Consiliul județului Galați a dezvoltat un parteneriat multicultural pentru județ. Parteneriatul este o modalitate prin care se susține și se promovează implementarea drepturilor minorităților la nivel local. Cultura, tradiția și identitatea minorităților naționale au adus plusvaloare României.

Între Consiliul județului Galați și cele zece minorități naționale din județ s-a stabilit un parteneriat valoros și s-a dezvoltat o rețea locală, menită să stimuleze dialogul interetnic, cooperarea interetnică. Consiliul județului Galați încurajează cunoașterea culturii, istoriei, limbii și religiei atât ale minorităților naționale, cât și ale majorității și promovează acțiuni prin care le permite minorităților naționale să-și exprime, să păstreze și să dezvolte identitatea. Trebuie și aici să amintim încă o dată de relația specială dintre Consiliul județului Galați cu minoritățile naționale, prin tradiționalele întâlniri lunare la care participă o mare parte a membrilor ale comunității noastre ucrainene. Scopul întâlnirilor lunare este acela de a facilita dialogul și interacțiunea participanților pentru o mai bună cunoaștere a specificității și valorilor minorităților naționale. La aceste acțiuni organizate au fost abordate teme de dezbatere sau au fost promovate atitudini legate de

toleranță, diversitate, egalitate de șanse, dialog intercultural. La Ziua Minorităților Naționale sărbătorită la Galați, au fost invitați să participe atât membrii comunității ucrainene, cât și membrii altor comunități etnice din județul Galați, cercetători științifici, dar și oficialități ale Consiliului Județean.

Sărbătoarea a fost deschisă de dna Laura Toader, consilier pentru relații publice din cadrul Consiliului Județean, care a evidențiat faptul că minoritățile naționale au garantate drepturile fundamentale ce le permit să se manifeste și să se afirme în societatea românească în aceleași condiții cu majoritatea și că minoritățile naționale au contribuit la dezvoltarea României ca țară multiculturală și la consolidarea relațiilor cu state vecine.

În cuvântările reprezentanților comunităților etnice au fost evidențiate domenii importante ale vieții sociale și culturale din România în care activează oameni ce aparțin minorităților naționale, iar în Parlamentul României sunt reprezentate 18 minorități naționale: maghiari, rromi, ucraineni, ruși-lipoveni, eleni, turci, tătari, armeni, bulgari, sârbi, croați, slovaci, cehi, polonezi, greci, alba-

nezi, italieni și ruteni.

Simion Pancrat, vicepreședintele comunității ucrainene din Galați, urmat de eleni, italieni, germani, ruși-lipoveni, turci, armeni, a vorbit despre realizări și despre parteneriate la proiecte și activități culturale cu biblioteca „V.A. Urechia“, teatrele, muzeul, Centrul Multicultural etc.

În alocuțiunea prezentată de dl Simion Pancrat s-a menționat faptul că păstrarea, exprimarea și afirmarea identității etnice a persoanelor aparținând minorității ucrainene este unul dintre obiectivele fundamentale ale Uniunii Ucrainenilor din România (UUR), care stimulează dialogul dintre majoritate și minoritățile naționale. În cadrul sărbătorii s-au prezentat filme, programe artistice, expoziții foto, folclor specific fiecărei comunități etc. Această sărbătoare, marcată de Consiliul Județean Galați în colaborare cu filialele comunităților existente a reflectat diversitatea socio-culturală cu care etniile însuflețesc și completează tradițiile și cultura la Dunărea de Jos, precum și linia ascendentă pe care o urmează relațiile interetnice și interumane.

Vichentie NICOLAICIUC

NE-AM ÎNTÂLNIT CU EMINESCU

Am așteptat cu nerăbdare să ajungem la Cernăuți, unde-am fost invitați de Societatea pentru Cultură Românească „Mihai Eminescu”, președinte prof. Vasile Bîcu, la manifestări închinare lui Mihai Eminescu, prilejuate de sărbătorirea a 166 de ani de la nașterea poetului. Știam din anii precedenți că această societate organizează acțiuni culturale deosebite.

Întâi am vizitat Muzeul Etnografic Regional Cernăuți, unde a fost vernisată expoziția de grafică și acuarelă a doamnei Constanța Abălașei-Donosă, cunoscută pictoriță și graficiană din Brăila. Expoziția a fost organizată cu sprijinul Fundației Culturale „Casa Limbii Române” și al Centrului Cultural Român „Eudoxiu Hurmuzachi” din Cernăuți.

În cadrul expoziției am admirat 23 de lucrări de grafică și acuarelă în care au fost surprinse chipurile lui Mihai Eminescu și al Veronicăi Micle, două chipuri foarte dragi românilor. Majoritatea sunt compoziții realizate de pictoriță în baza versurilor eminesciene sau a celor semnate de Veronica Micle, care-au fost donate Muzeului „Mihai Eminescu” prin intermediul Fundației Culturale de Binefacere „Casa Limbii Române” din Cernăuți.

La sediul Societății Culturale de Limba Românească „Mihai Eminescu” din Cernăuți a fost vernisată expoziția itinerantă „Liviu Rebreanu – ctitorul romanului românesc modern”.

În localul societății au fost afișate 24 de bannere (2,05x 0,95 m) care aduc în prim-plan o serie de documente de arhivă, facsimile, fotografii de familie, date biografice, articole, fragmente de presă, extrase din presa vremii, copiile coperților volumelor sale, aprecieri

ale criticilor referitoare la opera și personalitatea marelui poet român.

Expoziția, dedicată „Zilei Culturii Naționale” a fost organizată cu sprijinul direct al Institutului Cultural Român „Mihai Eminescu” din Chișinău, în colaborare cu Consatul General al României din Cernăuți și Societatea Culturală „M. Eminescu” din Cernăuți.

Vernisajul a avut loc vineri, 15 ianuarie 2016, în prezența consulului general al României la Cernăuți, Excelența Sa doamna Eleonora Moldovan, a viceconsulului, a reprezentanților ICR din Cernăuți, a reprezentanților administrației locale a regiunii Cernăuți. Au participat și reprezentanți ai asociațiilor culturale românești din zona Cernăuților, ai Societății pentru Cultura și Literatura Română din Bucovina și ai „Fundației pentru Rădăuți”.

Aici au rostit alocuțiuni doamna consul, domnul Vasile Bîcu, prof. Lora Bostan, profesorul universitar Florin Egner din Botoșani, Paul Iordache, editor, Dumitru Covalciuc, laureat al Premiului „Liviu

Rebreanu”, prof. Octavian Voronca, prof. Eugen Ciocobar, Adriana Lupu, care a prezentat un superb moment poetic.

Tot în acest local a fost vernisată și expoziția de desene executate de copii, în cadrul unui concurs organizat de Societatea „Mihai Eminescu”. Este vorba de 10 desene executate de copiii din școlile din Herța, desene care au fost selectate din cele prezentate în concurs. Elevii au desenat aspecte din opera eminesciană. Pentru frumusețea desenelor îi menționez pe copiii: Cristina, Maria, Mihai, Cristina, Tatiana, Ala, Dina, Maria, Tatiana și Ruslan. Frumoase desene! Copii foarte talentați!

Următorul moment s-a consumat la statuia poetului, unde toate societățile menționate mai sus au depus coroane și jerbe de flori și doamna consul a rostit un emoționant cuvânt despre poet. Manifestarea a polarizat și interesul simplilor trecători, care s-au oprit pentru a vedea ce se întâmplă.

Ca de fiecare dată, gazdele noastre au pregătit acțiuni foarte frumoase, interesante și pătrunse de-un puternic sentiment patriotic românesc. Tocmai de aceea răspundem cu plăcere oricând suntem chemați.

Finalul a fost foarte interesant. Ne-am adunat la sediul societății, unde gazdele ne-au servit cu bucate alese, stropite cu un vin foarte bun. Domnii Bîcu și Haucă s-au întrecut și de data aceasta. Unde mai pui că în fața unui pahar de vin s-au țesut planuri pentru perioada următoare, gazdele deja invitându-ne la două acțiuni, una la sfârșitul lunii ianuarie și una în februarie. Sigur vom onora invitațiile.

Zona Rădăuților a fost reprezentată de domnii Ștefan Rotaru, Amfilofie Chițan, Ion Burciu și subsemnatul.

prof. Gh. DOLINSKI

CE POATE FI MAI MINUNAT ÎN VIAȚĂ?

De multă vreme mă frământă gândul să împărtășesc și altora mulțumirea și bucuria pe care o simt alături de copiii mei. Viața îți oferă prilejuri de tot felul, unele mai plăcute, altele mai puțin plăcute. Peste toate trece omul dacă are încredere în bunul Dumnezeu, iar această încredere trebuie să pornească din adâncul sufletului. Optimismul în viață este cel mai bun leac pentru toate bolile existente. Hopurile dinaintea fiecăruia trebuie trecute cu pași mărunți, dar siguri, iar viitorul privit cu cele mai frumoase gânduri și sentimente atât cât îi e dat fiecăruia.

Ce poate fi mai minunat în viață, care este bogăția cea mai de preț pentru un părinte decât copiii săi? Nu pot accepta refuzul unora de a-și crește copiii. Oricât de greu ar fi trebuie să găsești un mijloc să fii alături de copiii tăi. Acum când viața mi-a oferit la bătrânețe lipsa unui suflet pereche, pentru mine cea mai mare bucurie și satisfacție sunt copiii mei cu tot cu nepoți. Toată atenția se îndreaptă asupra lor pe care îi iubesc și îi ador din tot sufletul meu mare. De la băiatul cel mare am două nepoate frumoase ca două flori, de 12 și 13 ani, iar de la fiul cel mic am un nepot de aproape 1 an și jumătate. Îi iubesc ca pe ochii din cap. Fetele sunt în clasa a șasea, la Școala Generală din Negostina, județul Suceava, învață foarte bine, sunt premiate, mă mândresc cu rezultatele muncii lor. Studiază limba ucraineană pe care o cunosc și din familie, au participat la diferite concursuri de recitare a poeziei ucrainene, le place să danseze. Primele lor costume ucrainene eu le-am dăruit, iar acum au avansat la o costumație specifică vârstei, tot ucraineană. Nepotul cel mic are și el înclinație spre dans, când aude muzica populară ritmată se învârte, bate din picior și pocnește din degete. Nu putea rămâne mai prejos de aceea i-am confecționat prima cămășuță populară cu modele ucrainene în albastru și galben. I-am făcut și o pereche de șalvari și de mic îl fac un adevărat kozaciok.

Iubesc toți copiii pe care i-am cunoscut și i-am educat în aproape 40 de ani cât am fost educatoare. Mă bucur nespus de mult când mă întâlnesc cu unii și ei mă recunosc. Unii sunt deja părinți, mă salută, mă respectă, iar eu simt asta din atitudinea lor. Mă simt mândră și satisfăcută că am putut contribui cât de puțin la creșterea și educarea lor. Îi iubesc și îi respect pe toți. Iubesc oamenii necondiționat, în special copiii care îmi transmit multă putere.

Felicia GRIGORAȘ

ANUL NOU PE STIL VECHI, ÎNTÂMPINAT LA SATU MARE

Doamna Horvat Irina Liuba, președintele UUR-organizația județeană Satu Mare, și Buciuța Vasile, primvicepreședinte al UUR-organizația județeană, s-au preocupat intens pentru ca ucrainenii acestui județ să întâmpine Anul Nou pe stil vechi prin organizarea Revelionului din data de 13 ianuarie 2016. Organizatorii au depus tot interesul ca acest Revelion să fie bine pregătit, cu toate bunătățile culinare și băutura îndestulătoare și de calitate, inclusiv cu muzică ucraineană. Participanții au fost foarte mulțumiți, dovadă că s-au distrat până la ora 5 dimineața.

La Revelion, în afara membrilor UUR, au participat ca invitați directorul Muzeului Județean Satu Mare, dl Felician Pop, primarul comunei Tarna Mare, dna Sobiuș Monica, și doi primari din Ucraina împreună cu familiile lor, dna Jana Miketiuk și dl Ivan Haiduk, învecinați cu județul Satu Mare.

Doamna președintă Horvat Irina Liuba și dl Buciuța Vasile, cât și invitații au rostit atât în limba ucraineană, cât și în română cuvântări și urări de sănătate și mult succes în Noul An.

Personal îi felicit și le mulțumesc organizatorilor pentru efortul depus și mai ales pentru că au reușit organizarea acestui eveniment la un preț redus la jumătate față de prețul la care au fost organizate aceste revelioane anterioare de către ceilalți organizatori.

În concluzie, toată lumea s-a simțit foarte bine, au cântat și au dansat până dimineața la ora 5.

Mult succes în organizarea Revelionului pe stil vechi și în anii ce urmează.

*Mihai MACOICA,
președinte de onoare al UUR – organizația județeană Satu Mare*

H.S. SKOVORODA – 293 de ani de la nașterea «primului filosof slav marcant»

«Cântul al IV-lea» – dimensiunea cosmică a colindului

(Urmare din 303/304)

Trecerea la acest nou veac istoric nu este întâmplătoare, imprevizibilă, neașteptată. Înțelepții/prorocii/părinții vestesc acest fenomen: /Cel de proroci pro-cit, de părinți vestit, / Va lega-n în acest moment pecetea-n Noul Testament; / Ne naște-un duh de libertate / Ca un credincios înțelept, poetul sugerează două idei-Adevăruri: prima – o ființă omenească vine pe lume cu o hărăzire Dumnezeiască, Skovoroda o numește /capacitate înăscută de muncă (сродна праця) / pe care omul trebuie s-o urmeze, altfel nu devine Om, și a doua – spiritul libertății pornește din noi înșine, născându-ne ca Om și transformându-ne, în același timp, într-un om liber.

Isus Hristos va spune mai târziu: Eu sunt calea, adevărul și viața! Deci, cel prorocit/vestit va propovădui Adevărul, iar calea Adevărului va primi /pecetea/, deci, va deveni lege (Adevărat vă spun vouă!...) în Noul Testament, iar o bună parte a omenirii o va urma dintr-o puternică libertate interioară.

Pentru adevăr oamenii s-au jertfit și înainte de Hristos, și după. Filosoful Socrate a preferat să bea otravă, decât să se dezică de adevărul propovăduit tinerilor greci, iar Giordano Bruno preferă să ardă pe rug, decât să abjure de la libertatea gândului, devenind simbolul victimelor obscurantismului.

Strofa a patra este o alegorie adresată spiritului de credincios al fiecărui om în parte, construită pe baza a două simboluri biblice: căderea, apoi ridicarea prorocului Daniil și tufa/rugul arzător ce s-a arătat și prin care Dumnezeu i-a vorbit lui Moise: «Piatra prorocului! Flacăra rugului! Nefarmată te-ai urnit! Fânul nu ai mistuit! / A noastră-i piatra! A noastră-i vatra!» Metaforele din versul al doilea sugerează, pe de o parte, nebiruita putere a păstrării principiilor etico-morale bazate pe adevăr și dreptate indiferent de încercările vieții, principii care duc îndubitabil numai către înălțarea omului,

iar pe de altă parte, necesitatea spiritului omenesc de a se /încălzi/ și /lumina/ la flacăra cuvântului Înțelepciunii Supreme, cuvânt care înveșnicește nu numai spiritul, ci, într-un fel, și trupul. Poetul-gânditor încheie adresarea printr-o asumare a drumului Adevărului, în formă de plural și în numele fiecărui credincios în parte: / A noastră-i piatra! / A noastră-i vatra! /, deci, calea adevărului este alegerea fiecăruia dintre noi, este, în fond, datoria de a-l urma în totalitate – în gând, în cuvânt și-n faptă –, dacă vrei să te înalți ca Om.

Ultimele două strofe, după obiceiul colindelor noastre, exprimă cele mai curate și sincere gânduri de speranță într-un bine, ce se apropie. Ca un adevărat credincios Skovoroda se adresează lui Isus Hristos, ca un adevărat înțelept el se adresează către omenire și în numele omenirii: «Crește întru bun destin, noul nostru pelerin, / Crește, pentru a fi tăria, foc ce arde mișelia, / Lume deșartă, în van salvată», apoi: «Ție, ce în lume te-ai ivit, musafir fericit, / Inimile ne desferecăm și în suflet te chemăm. / Cântând și strigând, / Bucurându-ne, Domnul e cu noi!»

Dar Skovoroda filosoful nu poate să nu argumenteze gândurile sale. Eul de credincios al poetului năzuiește că Isus-Adevărul întrupat va /colinda/ peste tot și va deveni puterea care se va ridica și se va împotrivi /mișeliei/ – acelei părți deșarte a lumii, pe care Dumnezeu degeaba o tot salvează. Eul de gânditor dezvăluie și condiția împlinirii binelui năzuit: Isus-Adevărul întrupat trebuie să devină /musafirul fericit/ al sufletului fiecărui om. Atunci și acea /Lume deșartă/ nu mai devine /în van salvată/, ci doar calea de neurmat, dacă nu, cumva, o lume posibil salvabilă. Faptele mișelești trebuiesc pedepsite printr-un /foc/ care să-l /ardă / pe fiecare păcătos; gânditorul, devenind neiertător cu ei, păcătoșii, se îndepărtează de unul dintre preceptele fundamentale ale Noului Testament – iertarea, sau, mai degrabă, lasă judecata în seama Domnului – Isus Hristos!

Ideea, că fericirea pornește de la fiecare individ în parte este exprimată de Skovoroda și mai sugestiv într-unul din aforismele sale: /Iubirea se naște din iubire; când vreau să fiu iubit, eu iubesc mai întâi./

A-L chema și a-L primi pe Isus în inimă și suflet, /cântând/, /strigând/ și bucurându-te, înseamnă a simți Adevărul sau iubirea lui Dumnezeu /cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău/ (Matei: 22-38), dar mai înseamnă a conștientiza existența luminii Adevărului și, drept urmare, a stabili în /cercul anului/ o astfel de sărbătoare, ca punct ciclic de plecare pe calea Adevărului pentru oricine o alege, și a o vesti prin cuvintele: /Bucurați-vă, Domnul e cu noi!/*

Între timp, oamenii au constatat că Adevărul parcurge un drum spinos, deseori este răstignit, și de aceea sărbătoresc cu sfințenie nașterea/renașterea Lui, iar la Sfânta cină, îi aduc jertfă roadele pământului și cerului, se adună cu viii și morții într-o puternică familie, se mobilizează prin colinde într-o mare și puternică comunitate și prin respectarea tradițiilor strămoșești se unesc într-un mare și puternic neam. Numai astfel se poate netezi drumul Adevărului către fiecare om în parte, către comunitate, către neamul omenesc în întregime. Nu întâmplător, printre cele opt păcate capitale ale lumii moderne (suprapopularea, distrugerea mediului, competiția umană acerbă, atrofierea simțurilor, degradarea genetică, reacția /tălâmbă/ la îndoctrinare, cursa /bolândă/ a înarmării) se găsește și /ruptura de tradiție./

Binele, răul, adevărul – iată treimea asupra căreia merită să medităm. A spune adevărul înseamnă a pune capăt răului și un început binelui. Adevărul este alfa și omega existenței Cosmosului în care trăim, dar cercul existențial din spirala timpului, în care ființăm, se pare, că nu a ieșit de sub semnul răstignirii Adevărului, eoul șiretlicurilor fariseice este încă foarte puternic, iar cuvintele /Adevărat vă spun vouă/, în mare măsură, sunt citite doar în Noul Testament...

Poate că cercul se apropie de sfârșit și ne apropiem de o nouă spiră..., poate că /ingerii coboară, pe pământ pogoară/, poate că /sorocu-i gata/ și Hristos s-a născut!

Poate că e timpul Să-L slăvim!...

Eusebie FRASENIUC

CAUZELE ȘI ETAPELE MIGRAȚIEI UCRAINENILOR ÎN BANAT

Odată cu Revoluția română din decembrie 1989 și cu formarea statului independent Ucraina, în august 1991, a început o nouă perioadă de dezvoltare și pentru ucrainenii din România. Aceștia trăiesc în diferite regiuni istorice românești, cum ar fi Maramureș, Bucovina, Dobrogea și Banat.

„Rus-Ucraina este leagănul nu numai al culturii ucrainene, dar și al culturii generale a tuturor slavilor estici”.

Pentru cunoașterea locurilor de unde au venit ucrainenii în Banat și a cauzelor migrării lor, trebuie să analizăm lucrarea „Zakarpattia – izvoarele istorice din sec. IX și până în anul 1920”, scrisă și editată la New York de dr. Vikentie Șandor, economist, om politic și publicist. Această lucrare este foarte importantă pentru toți ucrainenii și mai ales pentru cei care trăiesc în zona Carpaților Păduroși, pe malul drept al Tisei sau pe alte meridiane ale globului pământesc, dar se trag din aceste locuri.

Spre deosebire de ucrainenii din Maramureș și Bucovina, care s-au așezat pe acest teritoriu la începutul mileniului II d.Hr., cei din Dobrogea s-au stabilit aici începând cu secolul al XVIII-lea, după lichidarea Siceii Zaporojene de către țarina Rusiei Ecaterina a II-a, iar cei din Banat au migrat în secolul XX în căutarea unor condiții de viață mai bune.

La sfârșitul secolului al XIX-lea se simțea, în organismul slăbit al ucrainenilor, decăderea spiritului național, la care contribuia și sărăcia economică. În statul maghiar, cu pământuri foarte roditoare, se putea muri și din cauza foamei. În sistemul feudal au trăit greu și maghiarii, dar nu la fel de greu ca ucrainenii. Viața oamenilor s-a schimbat într-o oarecare măsură după desființarea iobăgiei, dar de rezultatele muncii poporului au profitat tot stăpânii pământurilor.

În raportul lui Eduard Egan, om politic maghiar, se arată foarte clar cui aparținea pământul în Subcarpatia la sfârșitul secolului al XIX-lea. El arată că pământul aparținea (din 31 000 lanțe de pământ):

- 62,1% maghiarilor;
- 18,9% evreilor;
- 14,3% germanilor;
- 3% românilor;
- 0,75% slovacilor;
- 0,75% ucrainenilor.

El relatează că, de la țărani au fost acaparate fânețe, pășuni și chiar acele terenuri care erau folosite ca proprietate obștească. Ucrainenii nu vedeau un an întreg nici carne, nici ouă, doar puțin lapte. Mâncarea lor zilnică era cartoful și pogaci din făină de ovăz. De fapt, Egan prezintă foarte multe exemple din viața ucrainenilor, cărora nu le aparțineau nici animalele, nici cerealele și nici fânul, cu toate că ei munceau.

Un alt om politic maghiar, Hevesy Andre, în lucrarea sa „Nationalities in Hungary” (Londra, 1919), spune: „După legile noastre civile, 70 000 de familii formau clasa stăpânilor de pământuri, iar 7 milioane de locuitori nu aveau nici un petec de pământ în proprietate”.

Cele de mai sus arată de ce în urmă cu peste 100 de ani, ucrainenii din Maramureșul ucrainean și din Galiția au preferat să migreze în ținuturi în care nădăjduiau să prospere.

I. Perene în lucrarea „Din istoria ucrainenilor din Subcarpatia, 1849-1914”, Budapesta, 1967, face o statistică din care reiese următoarea situație a emigrării:

- 29% maghiari;
- 5% germani;
- 24% slovaci;
- 43% ucraineni.

ISTORIA UCRAINENILOR DIN BANAT

Având în vedere că ucrainenii erau populație majoritară în Ucraina Subcarpatică, se observă foarte clar că ei erau cei mai defavorizați și încercau să schimbe această situație prin emigrare.

O altă cauză a migrației ucrainenilor spre Banat a fost fuga de puterea sovietică, ca urmare a cedării de către România a Basarabiei, nordului Bucovinei și a ținutului Herța către U.R.S.S. în august 1940, conform Anexei secrete a Tratatului de neagresiune sovieto-german semnat la Moscova, la 23 august 1939 (Pactul Ribbentrop-Molotov).

În perioada comunistă (1947-1989), numărul ucrainenilor din Maramureș și Bucovina a crescut foarte mult, aceștia fiind printre puținele minorități din România care avea un spor natural pozitiv. Pentru industrializarea forțată și dezvoltarea agriculturii comuniste era nevoie de forță de muncă. De aceea, regimul comunist a convins numeroși muncitori și agricultori din zone suprapopulate să migreze spre marile centre industriale și zonele agricole slab populate, inclusiv în Banat. Astfel, printre aceștia, aici au ajuns și ucrainenii din Maramureș și Bucovina.

Ultimii au venit, în perioada de după Revoluția din 1989, urmându-și rudele stabilite în Banat în perioada regimului comunist, pentru studii și pentru căutarea unor locuri de muncă mai bine plătite decât în zonele natale.

În concluzie, observăm că ucrainenii au migrat din Ucraina Subcarpatică, Maramureș și din Bucovina în căutarea unei vieți mai bune, fiind siliți de sărăcie, creșterea demografică și de lipsa de pământ arabil din ținuturile de origine.

Ucrainenii din Banat au venit în mai multe valuri de migrație. Primul val al migrației ucrainenilor s-a desfășurat între anii 1906 – 1920, în interiorul granițelor Imperiului Austro-Ungar, întemeindu-se satele Copăcele, Cornuțel și Zorile în județul Caraș-Severin, Criciova și Pădureni în județul Timiș. Aceștia au venit din Ucraina Subcarpatică și Galiția (Carpații Păduroși) ca lucrători forestieri pentru exploatarea pădurilor, după care au cumpărat pământul defrișat. A mai fost înființat și satul Cireșu de către ucraineni veniți din Slovacia, dar aceștia s-au întors în locurile natale în perioada interbelică.

Pentru a-și hrăni familiile, bărbații ucraineni au plecat în căutare de lucru. Unii dintre ei au ajuns în Serbia, Bosnia, Slovenia și chiar dincolo de ocean, iar alții în Banat, care făcea parte din Imperiul Austro-Ungar. Din mărturiile lui Cubarici Dumitru (90 de ani în 1969), Maria Covaci, soția primului primar al satului Copăcele, Danțola Ioan, Duma Gheorghe ș.a., reiese că tăietorii de pădure ucraineni au venit în Banat încă la sfârșitul secolului al XIX-lea, începând însă să se stabilească și să-și întemeieze gospodăriile de abia la începutul secolului al XX-lea. Acest proces de migrare a durat până în anul 1920 inclusiv. Primii ucraineni strămutați s-au așezat în sate cu populație românească și au fost asimilați de aceasta.

Marele moșier din Ohaba Mâtnic, Sulyak Moritz și soția Ilka, au fost proprietarii unei mari moșii de pământ arabil și împădurit, care se întindea de la Ohaba până la Zgribești, începând din 1839. Urmașii acestora, băieți și fete, ducând o viață ușuratică la Budapesta și Viena, au făcut mari datorii, ipotecând moșia. Întreaga proprietate a fost pusă în vânzare prin licitație publică, fiind cumpărată de avocatul dr. Vörösy Henric din Arad, iar terenul unde se află satul Zorile a fost cumpărat de Tauber Henrik și Hubs David. Noii proprietari au vândut materialul lemnos de pe suprafața împă-

durită, cu prețul de 1 creițar metrul pătrat de teren, unei firme exploatoare de păduri numită Bayersdorf & Biach-Nasitz & Jacobfy. Pădurea era exploatată de muncitori forestieri ucraineni, aduși din Ucraina Subcarpatică și Galiția de către administratorul moșiei, Vizel Leib.

În anii 1900-1906, pe moșia lui Vörösy Henric, pe dealurile Sacoș-Zăgujeni au venit Ioan Medeanic și Vasile Țifrac din zona Carpaților Păduroși, satul Senevirska Poleana, și s-au angajat ca muncitori forestieri. Pe dealurile din vestul și nordul Munților Banatului și ale Munților Poiana Ruscă se exploatau pădurile, iar materialul lemnos era transportat în Ungaria. Odată cu tăierea pădurilor, proprietarii mai multor moșii au anunțat vânzarea terenurilor după defrișări.

În anii 1906-1908, Vörösy Henric, Hubș David, Tauber Henric și alții, prin administratorii lor, au desfășurat o politică de popularizare a vânzării pământurilor între muncitorii forestieri, și chiar în localitățile de baștină ale acestora.

De exemplu, administratorul moșiei Kopacz, Vizel Leib, a făcut mai multe deplasări în localitățile din Carpații Păduroși pentru a aduce muncitori forestieri, dispuși, după defrișări, să cumpere pământul. În această acțiune, l-au ajutat Ioan Medeanic și Vasile Țifrac, care, întorcându-se acasă, i-au lămurit pe unii ucraineni să vină în Banat unde se trăiește bine și se pot câștiga bani frumoși. După înțelegerea încheiată la Chust (Ucraina Subcarpatică), în 1906 (după Cubarici Dumitru și Danțola Ioan), între Vizel Leib și delegații ucraineni din peste 26 de localități, a început o adevărată migrație nu numai a bărbaților, ci și a familiilor întregi de ucraineni spre Banat. Trenul îl plăteau numai cei care aveau animale cu ei. Familia Pațcan, care s-a stabilit la Copăcele, a venit pe jos. Ucrainenii ar fi putut să se așeze și să întemeieze sate în lunca Timișului, unde era pământ roditor, dar s-au temut că nu vor avea lemn pentru construcția caselor și pentru încălzit. De aceea au plecat din pădure și s-au așezat, cum se spune astăzi, tot în pădure...

Principalele localități din Ucraina Subcarpatică și Galiția de unde au venit ucrainenii în Banat sunt: Senevirska Poleana, Senevir, Koloceava, Nyjnii Bystryi, Ganecii, Dulove, Dubove, Vicikovo, Hrincevo, Iemșady, Torun, Șoimy, Dilove, Mokra, Brustury, Rahovo, Remety, Pidpleșa, Runhur, Sloboda, Ciorny Potik, Oslovy Bili, Oslovy Ciorni etc.

După exploatarea pădurilor, cei veniți s-au așezat pe moșia lui Vörösy Henric, înființând satele Copăcele și Cornuțel-Banat, alții pe moșia lui Hubș David și Tauber Henric, înființând satul Zorile, iar alții pe moșiile din apropierea Lugojuului, înființând satele Criciova și Pădureni.

De exemplu, locuitorii satului Zorile (161 de familii) au încheiat un contract de vânzare-cumpărare cu numărul 5120/1911 cu deținătorii moșiilor, prin Banca Agricolă Maghiară, filiala Lugoj. Măsurătorile topografice și parcelarea terenului au fost efectuate de o echipă condusă de inginerul Palesky, specialist în domeniul cadastral.

Cele 133 de familii care au înființat satul Copăcele au întocmit prin aceeași bancă din Lugoj o „Încheiere” (Végzés) numărul 8042/19 mai 1912. Pământul vândut a fost împărțit în parcele, după calitatea solului, astfel încât fiecare familie să primească atât pământ bun, cât și din cel mai slab productiv.

prof. Ion CÎMPEANU

(Continuare în numărul următor)

UMANISMUL ȘEVČENKIAN – O PROBĂ DE DEVOȚIUNE FĂRĂ LIMITE PENTRU CONDIȚIA UMANĂ

(Urmare din nr. 302/304)

Imaginea unui iad pământesc se profila doar pentru cei de jos. Prejudiciile astfel induse erau etichetate a fi păcate mai răspândite și acopereau în timp până și bruma de cultură a celor mai obidiți oameni de la periferia societății, atingând proporțiile unui antistil de interpretare a sensului vieții, ale cărui rădăcini trebuiau căutate undeva în adâncul ancestral al omenirii, într-o posibilă vacuitate originară, tristă și fără remediu pentru soarta unui neam de oameni.

În cele 100 de cânturi ale Divinei Comedii, Dante coboară în infern și, cum nimeni altul, ni-l descrie. Vede mai întâi așezarea și înfățișarea acelor locuri, modul cum sunt pedepsiți toți cei ajunși acolo. Apoi, se suie pe muntele Purgatoriului, dă ascultare plânsetelor și vaietelor celor ce trag nădejde să ajungă sfinți [în conformitate cu teologia tradițională a Bisericii Catolice]. Se urcă în Paradis unde constată la fața locului slava celor preafiericiți, adică pe făuritorii după dreptate ai vieții întru Isus Hristos.

Ca și Dante, Taras Șevcenko a scris o capodoperă. De aceea ea se lasă permanent citită și tradusă în limbile pământului. Teologic, cântărind sufletește, ne dăm seama că toată frumusețea unor asemenea scrieri nu poate veni în mod firesc spre cititori decât de la taina tainelor. Nimic din sensul universal al unor opere de această amploare nu se pierde, nimic nu îmbătrânește pentru că, mai înainte de toate, însuși spiritul – sau Logosul – nu-i altceva decât sens indivizibil: conexiune universală de umanism și umanitate.

Fără această taină a tainelor cuvântului nici firile eroilor descriși nu ar putea să conțină în ele acea frumusețe de personaj care strălucește într-înșii. Geniul lui Dante Alighieri și geniul lui Taras Șevcenko dovedesc în literă și în spirit karatele de aur ale Logosului. O viziune a infernului și alta a paradisiului, fără îndoială, conforme cu normele teologiei și doctrinei trinitare, în cazul lui Dante, vin să amendeze ori să ferească după rigora dreptății divine pe realizatorii unui prezent istoric determinat. Însă, spre deosebire de Dante, Șevcenko ia atitudine satirică și își exprimă cu talent literar de necontestat patosul revoluționar ce îl caracterizează.

Psihologic, marele Șevcenko își exprimă premisa pentru manifestarea unei anumite adeziuni față de

urmările dramatice ale tuturor nedreptăților de ordin social. Ceea ce noi încercăm să subliniem, comparativ, va fi poate puțin pe înțelesul spiritelor voite și exclusiv teoretice prin apartenența acestora la timpul prezent al evocărilor, dar va fi, fără îndoială, evident pentru cei înclinați spre o gândire consolidată ceva mai organic, mai avangardistă, și care participă nemijlocit la variatele aspecte de maifestare a ființei umane, cale pe latura umanității în plină desfășurare și afirmare.

O subliniere particulară impune din nou nivelul foarte ridicat de înrăuriri ce se simt venind dinspre opera unui corifeu al spiritualității europene, marele poet polonez Adam Mickiewicz.

Asemănătoare accente de vervă satirică și revoluționară se regăsesc în opera șevcenkiană ca o codificare inevitabilă care, în ansamblul ei, se consumă în limitele unei „înțelegeri” mai accesibile, mai populare, a unei sintaxe comune ce are darul de a se profila spre sensul universalului. Această tendință se simte cel mai bine în „Dziady” [Moșii].

Nu se pune peste tot, suficient, accentul pe performarea unui riguros spirit satiric, pentru dezvoltarea unei personalizări critice a operei. Dacă s-ar fi procedat în acest mod s-ar fi născut un soi de obscuritate eliptică, care, de regulă, survine prin insuficiență proprie și prin exces, prin bombardarea limbajului cu accente nejustificate și abuzive. A fost suficientă autocenzura autorului în ceea ce privește selecția, alegere ce trebuie apreciată din punct de vedere critic în funcție de necesarul minim unei iconomii literare, proprii actului de creație.

O excepție valoroasă, din unghiul acesta de vedere, mai degrabă, o separare de ciclul de poeme închinat tragediilor feminine îl constituie, desigur, „Sluga”.

Reflecțiuni în legătură cu acest poem au fost multe. Încercările de periodizare a operei șevcenkiene au fost și rămân un fervent prilej de controverse între criticii de specialitate.

Istoriografia literară de sorginte ucraineană îl clasează, pe drept cuvânt, ca pe cea mai împlinită operă din perioada premergătoare arestului și deportării poetului. Propria înțelegere a lumii în care trăiește poetul devine în același timp o tragică limitare, opusă prin aceste limite dorinței infinite de comunicare, de comuniune, de viețuire alături de alții, mai ales de cei care trebuiau

să-i urmeze pe calea puterii credinței lui neclintite în popor și de care se simțea legat prin responsabilități ale actului de creație poetică.

Nu e de mirare de ce cele peste 100 de poezii și poeme, scrise în surghiun, devin o probă de fermitate morală a poetului, aceasta însemnând mai presus de orice o împărtășire a punctelor sale de vedere, într-un spirit revoluționar neabătut. A gândi, în condițiile claustrării, a însemnat înainte de toate să dorească să creeze, nu prin a întoarce pur și simplu [tactic] spatele subterfugiilor, ci să continue să supraviețuiască, direct și personal, având în față o viață conformă cu demnitatea și natura lui adevărată.

Ce ar fi însemnat pentru Ucraina acelor vremuri de restriști abandonul sau acceptarea printr-o conciliere a mentalității autorităților pe calea reducerii la tăcere a poetului?

Ar fi însemnat, desigur, o pierdere serioasă: echivalentul acceptului cu resemnare a dezacordului esențial, cel care în mod sigur l-ar fi separat pe poet – fizic și spiritual – de experiența și convingerile altora.

Desofisticând mentalități convenționale, rând pe rând, în drumul său de urcuș pe pozițiile unui realism critic de excepție, parcursul lui Șevcenko poate fi asemănat cu o cale legendară demnă de numele lui Sisif. Când decizi să porți în fața genunchilor, până la rădăcina pieptului „stâncă” pe care stă pictat tabloul veridic al satului ucrainean – în toate culorile și nuanțele realității lui crâncene – atunci destinul și bucuria tăcută a legendarului erou le recunoști, ca scriitor, în maniera narațiunii și procedeele literare pe care le folosești în relatarea faptelor așa cum le vede poporul, chiar dacă, pe alocuri, par lipsite de un folos cât de cât imediat și fără de o „glorie” anume.

Înclinăm să credem că, de la nivelul de urcuș al celui de al șaselea deceniu începe bucuria despre care vorbim, Șevcenko simțind bucuria de a trăi scriind în limba rusă ceea ce suită de nuvele ce vor continua să întregască totodată moștenirea sa poetică.

Cumva, peste așteptări, în „Sluga”, Marele Cobzar manifestă doar o vagă dispoziție de a aminti ceva, cătuși de puțin, despre trecutul eroinei sale. Conducerea raționamentului realizării poemului pe o linie oricât de sinuoasă, a unei argumentări suficiente pentru a se asigura o înțelegere anticipativ logică, ar fi trebuit să devină pentru cititor o obișnuință.

(Va urma)

Mihai MATEICIUC

INTERCULTURALITATE SPIRITUALĂ ÎN BUCOVINA

(Urmare din 303/304)

Au început cu pași mici și timizi, dar cu timpul s-au înmulțit, s-au încurajat și s-au perfecționat tot mai mult prin răbdare și muncă asiduă ale celor doi dirijori.

De asemenea, printre cei invitați se afla și tenorul Sorin Ursan, din Clit, sat ce aparține de Arbore, care a interpretat solo două piese clasice. A cântat foarte frumos, ca adevăratul Placido Domingo. A doua piesă era acompaniată de un grup de băieți, în frunte cu Mihai Hrincescu, un

tânăr absolvent al UATC din București care, deși s-a născut în Capitală, a venit în Arbore, satul natal al tatălui său unde culege și valorifică folclorul vechi. Îl prelucrează și apoi cântă la diferite festivaluri, ca un menestrel, acompaniindu-se de o cobză ca și Grigore Leșe.

Sorin Ursan este un intelectual și un adevărat artist. Pe lângă profesia de jurist-consult, cântă muzică clasică la diferite manifestări și spectacole, pictează, se ocupă de multe lucruri frumoase. Participă des la diferite expoziții și galerii de artă unde își expune lucrările și tablourile. Și, fiind un artist cunoscut în tot ținutul Bucovinei, este foarte apreciat și iubit de publicul larg, cât și de toți consătenii săi, ucraineni, români și nu numai...

De altfel, trebuie să menționez că acest sătuc mic de ucraineni din Bucovina a dat naștere a multor oameni de valoare: scriitori, precum Stelian Gruia Iațentiu, pictori ca: Romulus Butnaru, N. Petriuc, Sorin Ursan, apoi cântăreți, umoriști și mulți specialiști în diferite domenii de care se mândrește și Arborea.

Felicitări, stimați oaspeți! Felicitări, dragi arboreni! Felicitări, cliteni! Le mulțumim pe această cale tuturor oaspeților, coriștilor și dirijorilor, atât celor din parohiile Hrușcăuți (Ucraina), Milișăuți și Iaslovăț, cât și celor din Arbore care au fost gazda acestei întâlniri creștine și duhovnicești.

Le apreciem costumele populare, obiceiurile și tradițiile, mulțumindu-le totodată pentru voința și osteneala, pentru

munca lor și pentru vocile lor armonioase cu ajutorul cărora ne-au introdus în atmosfera sărbătorilor creștine atât de mult așteptate de toți. Acest fapt atestă că indiferent unde trăim, din ce neam ne tragem sau ce limbă vorbim, credința creștină și duhovnicească nu are frontiere. Este mereu la ea acasă: în sufletul și cugetul oamenilor.

Acest concert era ca o binecuvântare pentru noi toți cei prezenți care, în acel interval de timp, ne-a redat pacea sufletească, ne-a făcut să uităm de noi și de problemele cotidiene. Colindele care se revărsau atât de duios atunci în biserică, ne-au întors în timp și ne-au

introdus într-o altă lume, „cea a raiului”, după cum s-a exprimat cineva.

Colindele sunt cântece de leagăn, duioase și blânde, adresate Copilului Sfânt care a venit pe lume cu mult timp în urmă pentru a o schimba, a ne schimba și a ne mântui, pentru a deveni mai buni, mai înțelegători, mai toleranți și mai sănătoși.

Le mulțumim tuturor pentru tot ce ne-au oferit în acea duminică din decembrie, invitându-i și în anii ce urmează ca să ne cânte și să ne încânte, să ne înveselească sufletul și să ne întărească credința strămoșească.

Și, pentru că ne aflăm la începutul Anului Nou, le doresc tuturor creștinilor multă sănătate, bucurii, împliniri, succes, pace în lume și liniște sufletească.

LA MULȚI ANI!

Ana RUȘTI

DUPĂ IANUAR – FĂURAR...

În peisajul său, dintr-odată, un soare de zăpadă descoperă oceanul planetar al unui vers alb, scris de un plăpând ghiocel. Nu îl întreb cui îi este dedicat poemul? Îl întreb ce îl aduce la mine.

Orice lună poate traversa o perioadă „neagră”. Numai că, acest Făurar va fi și va trece cuviincios, ca un pasager întârziat al noului an abia început. Ne va ține un cuvânt „profetic”, pe care – surpriză - chiar acum ni-l citește, neemoționat, ca orice horoscopist convins că este ascultat.

Un bărbat de zăpadă s-ar putea îndrăgosti de o femeie de zăpadă? Da. Dar femeia de zăpadă e-o tipă cam „glisantă” și - deci - nu-i prea... punctuală la întâlniri.

Primăvara fotbalistică e la câțiva pași de gazon. Astăzi și-a pus în gând să nu mai poarte treningul la antrenament, ci să îmbrace din nou șortul scurt. Ca mâine-poi mâine, va avea – sau chiar a avut loc - prima etapă de retur. Până atunci, mi se pare mie – sau nu? – zăpada de la stadion miroase... a toporași! Cât de curând, s-ar putea să ovaționăm din nou: „Hai, Steaua!” Asta în mod sigur va consemna revirimentul că fotbalul abia a ieșit de la iernat se joacă cu spectatori, reveniți pe stadionul Ghencea [Dă, Doamne!... Becali, roagă-te și tu!]

Seară într-un staul. Un câine se întinde peste niște paie. Gospodarul își începe noaptea de moșit: oile vor naște mieii ce, în zilele următoare, se vor albi la soare.

Februarie crește atât de încet ghiocel, încât nimeni nu-l vede ce și cum face. Un nepoțel aleargă prin sufragerie. Bunică-sa stă-n fotoliu – ca într-un rit depășit de timp - ea e cu totul absentă; habar n-are că croșetează un fës alb pentru un căpșor de ghiocel. Azi mă gândesc la faptul că va trebui să mă înfățișez înaintea ei, confirmându-i adevărul, zicându-i: „Bunicuță, iată februarie! Iată primul ghiocel!”

E greu să pleci și să rămâi cu autoturismul tău în parcare. Pornind, e greu să întorci, să fii în fața ferestrei, pe balcon, și să-ți vezi automobilul ca nins de o surpriză: o cămilă adormită în zăpadă! În concluzie: să vezi și în același timp să negi vederea nu-i de niciun folos.

Pline de cristale de fum de la țigări, perdelele unui Popas turistic dorm, până aproape de ora prânzului!

Magia producătorilor de măștișoare e-n plină pregătire de desfășurare. Scărița unui norocos hornar la dreapta, ba ceva la stânga; la dreapta două floricele de șur roșu-alb, la stânga poate fi numai una.... Pe manufacturierul liber producător de artizanat, îl cuprinde amețea!

Zi-mi despre viile întinse pe sârmă tot ce poțtești. Eu conchid că-i vorba despre o „clasică telefonie”!

Citesc un haiku ce-mi propune deja un comportament mai ciudat, mai dificil decât ne poate apărea: să întâmpinăm altceva, orice altceva, pe un câmp, în decor de februarie. Iată, îl citez: „Trei iepurași / îmi dau bună ziua / cu dosul”. El prefațează de timpuriu că, în așteptarea primăverii, la sfârșit de februarie, câmpul din afara marilor orașe poate fi insignifiant de vesel și de umoristic, cât privești în jur cu ochii.

Pe un picior de stâncă, un corb trezit de bubuiturile unui tir de artificii, într-o noapte aniversară. Proprietarul de pensiune n-a avut încotro; a respectat - contra cost – supremația dorinței de manifestare egoistă a unui sărbătorit client.

De Dragobete, tinerii își statuează de drept joaca de-a dragostea: românul e fan-Dragobete! Le-ascultăm limbuția, cum se cheamă unul pe celălalt: „Te iubesc, dragostea mea!” E drept că inima iubitei poate fi plină până sus de-o „nouă iubire” - iar dacă te-appropii să sorbi o sărutare mică, cine și ce să îți mai zică?

Vitrine-n noapte... Când feeria unei scurte ninsori a încetat să bântuie printre manechine, eu am plecat - noaptea era în toi. Noapte-i în toi și-acum, lumea modei doarme și nimeni nu va ști ceva dacă se va trezi pentru o clipă, pe când stelele privesc la stele... Poate, într-un somn paralel, va tresări o jună ce visează s-ajungă la un casting... Dar asta, se va întâmpla în realitate atunci când pomii vor fi deja îmbobociți, iar primăvara va fi o tânără candidată ca și fata...

Într-o șubredă luntre, priponită la un țărm sărăcăcios, se tot zbate pe loc o pojghită de gheață. Râvnește să treacă marea dorinței, mereu uitând că joacă și ea un mic rol într-o piesă de-a valurile vremurilor, și că țărmul izbânzii – un Etern Rubicon! – se găsește mereu pe malul celălalt.

Să presupunem, doar în șagă, că la gura sobei, deasupra unei căni de ceai gura unui nepoțel începe dintr-odată să recite: „Melc, melc codobelc...” Bunica s-ar minuna, întrebând „Unde te-ai ascuns, copilule?” Iar melcul ar chicoti în sinea lui, și ar păstra – până cam prin aprilie - farmecul discreției.

Prin ce oare îngerești silabe începem să cuprindem amintiri de la țară, cu pioase bunici făcând sfințitori? Nu-i cumva un răsfăț al raiului obiceiu acesta, geamă cu lumina dimineții prevestitoare - plutind la vale - pe fluviul unei vieți tradiționale cum este cea din luna lui Mărțișor - cel cu Zilele Babei?

Marea se zbuciumă și spumegă – metaforic - în agențiile de turism, cu oferte de valuri-văturele scânteind reduceri de sezon, pentru momente ale nisipului umed... Pe țărmul mării nesfârșite are loc marea întâlnire a norocoșilor prevăzători cu virtualii plătitori - „la zi” - ai unui sejur, zice-se, nemaipomenit!

Între ferestrele iernii ca niște pătrate albe pe-un fundal alb și el, și-a făcu apariția un nou bloc de tipul ANL. Ocuparea spațiului locuibil înseamnă, deocamdată, odihnă pentru un teanc de dosare cu cereri care așteaptă - „Bine, mulțumesc!” - în sediul Primăriei.

Să gătești gustos, mai mult decât să gătești. După o pătrunzătoare privire într-un borș, cu o siguranță uimitoare trebuie să mergi în piață după ceva pătrunjel și leuștean. Te conformezi rapid – totul ține de un clocot!... Ai plecat?... Nimic nu mai rămâne după tine decât șarpele încolăcit al ascensorului, în jurul unei tăceri ce pare că nu prezintă pentru ceilalți colocatari, barem un pic de ecou gastronomic!

Februarie, destul loc de prognoze lirice pentru o lună scurtă; însă, loc suficient pentru mutări geniale de simțăminte și gânduri scrise pe-o foaie cu pătrate albe și negre - de la Pion până la Rege – cât pentru o viață: o partidă întregă!

Deci, se poate observa cum evantaiul Reginei creează turbulențe capricioase, ca orice femeie, iar când nici nu te aștepți, caruselul anotimpurilor are de suferit!

Mihai MATEICIUC

DIN CUFĂRUL CU AMINTIRI...

Ar trebui să se afle un asemenea cufăr, la propriu sau în sens figurat, în existența fiecărui scriitor, după părerea mea. Desigur, în el prioritate au, după cum se afirmă în titlul acestui text, amintirile. Neplăcute sau plăcute. Fie din activitatea omului de litere, păstrate în modul menționat, fie despre unele întâmplări din viața personajelor din scrierile sale, cărți, reviste, ziare și altfel de publicații.

În ce mă privește, în opera-mi literară și publicistică penelul sau tastele calculatorului mi-au înșirat pe coala de hârtie sau prin transmisie diverse astfel de momente. Acum, deși a fost comemorată, prin mass-media, dispariția fulgerătoare a bunului meu coleg condeier Vichentie Nicolaiciuc, am scoasă din cufărul amintirilor o scrisoare ce mi-a fost adresată de regretatul condeier, doar cu puțin timp înainte de chemarea lui la Dumnezeu și nu pot rezista tentației,

izvorâte dintr-un îndemn de suflet, de a o reproduce, cuvânt cu cuvânt, în semn de prețuire și neuitare!

DEVENIRE

Precuvântare cu unele lămuriri

Devenire se vrea o operă literară epică în proză, scrierea ei, în viitor va decide în ce specie se va încadra, însă e clar, de la început, că este o operă literară epică ce va nara întâmplările personajului principal Ghenik, precum și întâmplările colaterale acestuia. În orice caz, va fi narată, cu nostalgie, viața lui Ghenik, de la naștere la copilărie, maturitate și senectutea acestuia, în relațiile cu semenii lui, mai întâi cu cei din familie, cu prietenii din ulița satului, cu cei din școală, precum și cu colegii săi de serviciu.

Titlul operii **Devenire** i s-a dat, deoarece va fi redat, pe larg, cum acest personaj, născându-se și copilărint, într-o familie la marginea socială a colectivității umane, având o copilărie extrem de grea, cu părinții, deși foarte

harnici, dar de o curățenie sufletească deosebită, a putut să răzbească în viață. Părinții lui Ghenik erau sortiți să nu iasă din nevoi materiale. În ciuda acestor greutăți, copilul Ghenik, apoi tânărul și maturul, datorită faptului că avea o genă sănătoasă și, primind o educație morală aleasă de la părinți, apoi având norocul divin și conjunctură politică favorabile, prin muncă proprie asiduă, prin sacrificii nu ușoare, treptat, treptat, fiind ajutat de oameni de mare omenie, în diferite etape ale vieții sale, reușește să obțină rezultate meritorii la școală, în sat, apoi la liceu și să intre în învățământul superior, absolvind cu brio facultatea aleasă, devenind profesor, și fiind foarte exigent cu sine însuși și cu ai săi colegi de breaslă, ajunge director școlar.

După Revoluția din 1989, datorită unor împrejurări faste, urcă în treapta de parlamentar. Ca deputat, face cunoștință cu mari personalități românești și ale Europei care-l impresionează și-l influențează pozitiv.

Ghenik devine el însuși un cadru didactic renumit și o personalitate de seamă.

Iată motivația de unde se trage titlul acestei opere epice.

Subiectul acestei opere este în mare parte real, unele fapte și întâmplări sunt fictive, iar personajele, de asemenea, cu excepția lui Ghenik.

De aceea, orice asemănare cu unele evenimente și personaje reale sunt cu totul întâmplătoare.

Pagini de lămurire a fragmentului tipărit.
Semnătura regretatului
Vichentie NICOLAICIUC

Scrisoarea scoasă din cufărul amintirilor semnifică textul explicativ al cărții ce s-ar fi numit **Devenire**. Moartea cu totul neașteptată a bunului meu prieten Vichentie Nicolaiciuc i-a fost acestuia impedimentul de a nu-și fi creat volumul în viața pământeană, dar autorul însemnării și toți aceia care l-au prețuit, ca OM și ca un bun creștin, presimt că **Devenire** va fi scrisă în CER prin voia Domnului în Împărăția Sa.

Decebal SEUL

Ceea ce pare astăzi aproape la îndemâna oricui, tipărirea unei cărți la începutul anilor '60 era un lucru extrem de anevoios și de aceea, bineînțeles, rar. Iar când se întâmpla, devenea un eveniment extraordinar, și nu numai pentru autor. Acesta era convins că opinia publică a primit cartea sa ca pe o realizare remarcabilă, unică, datorită căreia, azi-măine, el va deveni cu siguranță buricul pământului, cum de altfel se și considera încă înainte de tipărirea cărții.

Să nu credeți că în toamna anului 1961, când am fost invitat la *Editura tineretului* să semnez un contract de editare, aveam despre mine altă părere. Nici vorbă! Deși obiectul contractului nu era o carte de a mea, ci o traducere (romanul **Pescărușul** al scriitorului ucrainean Iuri Zbanațkyi). Și ce dacă era traducere? Era *prima* carte, iar eu aveam 24 de ani! Mai publicasem până atunci câteva versuri șchioape într-un ziar regional, articole și 2-3 schițe într-o publicație ucraineană, însă acum era vorba de o carte, fie ea și traducere! Ca orice absolvent de Filologie, nu mă vedeam în viitor altceva decât scriitor, iar această traducere putea fi primul pas (astăzi sunt convins că traducerea nu e mai puțin creație decât literatura originală, dar despre asta – nu acum).

Sincer, nu-mi aduc aminte cum se face că *Editura tineretului* mi-a propus tocmai mie să traduc acel roman. Doar abia terminasem facultatea, încă nu mă afirmasem ca scriitor, nu tradusesem nimic până atunci și (la fel de important și în acei ani!) la *Editura tineretului* nu cunoșteam pe nimeni. Ce-i drept, limba ucraineană o știam foarte bine, iar din 1958 eram posesorul unui certificat de traducător eliberat de Academia Română (mă rog, a Republicii Populare Române). În acei ani examenele de traducător erau organizate de Academie și nu de Ministerul Culturii ca în prezent. Dar de aici și până a mi se oferi traducerea unui roman e cale lungă. La acea oră, erau câțiva traducători autorizați de limba ucraineană mult mai cunoscuți decât mine. În sfârșit, nu-mi aduc aminte cum de am fost solicitat tocmai eu (În paranteză, o întâmplare „nostimă”, legată de examenul de traducător. La sfatul profesorului nostru Vasile Bilivșchi – o minunăție de om, despre care voi scrie cândva; merită cu prisosință! – ne prezentăm, eu și Eugen Mihaiciuc, la examenul de traducător; eram în anul III. Examenul – scris – avea loc într-un amfiteatru al ISEP-ului (actuala Academie de Studii Economice) și consta în traducerea – în și din – a 2-3 pagini de proză; textul dactilografiat, altul pentru fiecare candidat, ne-a fost distribuit de comisie. După trei ore, am predat lucrările – traducere și retroversiune – și ni s-a spus că rezultatele vor fi afișate la Academie peste trei luni. Au trecut însă mai multe. Când, în sfârșit, s-au afișat, între cele

Vitrina literară

câteva zeci de nume de câștigători, se aflau și numele noastre, al meu și al lui Eugen. În ziua stabilită, nerăbdător, mă așez la coadă – erau vreo 15 persoane înaintea mea, Eugen nu știu de ce nu venise în acea zi – și aștept să-mi vină rândul la ghișeu. Când mai aveam în față câteva persoane, simt din spate o adiere de parfum. Mă întorc și constat că în urma mea se afla doamna Tamara Gane, profesoara noastră de literatură rusă (nu sovietică; cea sovietică ne-a predat-o profesorul Mihail Novicov); ținea un curs interesant și era simpatizată de studenți. Dacă nu mă înșel, era soacra criticului Matei Călinescu. O salut mirat și politicos, mă dau la o parte și o invit să treacă în fața mea. Mă recunoaște că-i sunt student și-mi mulțumește zâmbind. „Am certificat de traducător, – răspunde ea mirării mele, – dar pentru că-mi dăduseră calificativul *Suficient* – auzi, *Suficient!* – m-am prezentat din nou. E bine că și voi studenții...” Între timp, îi venise rândul. Doamna semnează în catastif de primire, iar eu arunc o privire peste umărul ei și văd că și de această dată obținuse tot *Suficient*. Tamara Gane ia actul cu un gest smuls și indignat și întoarce spatele ghișeului Academiei. Când îmi ridic și eu certificatul, constat că traducerea mea fusese notată cu *Bine*. Și Eugen Mihaiciuc a luat tot *Bine*. Mai târziu am aflat că, în materie de traduceri literare, *Bine* era nota maximă, că *Foarte Bine* nu e trecut pe niciun certificat, căci ar însemna că e vorba de o traducere *perfectă*, iar așa ceva, după cum se știe, nu există. Tot atunci am înțeles că traducătorul, pe lângă talent literar și cultură, trebuie să știe la fel de bine ambele limbi, cea din care traduce și cea în care traduce. Or, în cazul Tamarei Gane, nu știu care dintre limbi îi juca festa, româna sau rusa – ambele din Basarabia. Gata paranteza. Nu înainte de a vă ruga să fiți convingși că acel *Bine* m-a făcut să mai cresc puțin în ochii mei...).

Așadar, fusesem chemat la *Editura tineretului*, la doamna (mă rog, tovarășa) Șişmanian, șefa redacției de traduceri (o cucoană acră și nu prea tânără), care m-a „predat” redactoarei Natalia (Coca) Petruț, o ființă luminoasă, mereu veselă, corpolentă, frumoasă și mai tânără cu vreo douăzeci de ani decât șefa. Era genul de om cu care e o plăcere să lucrezi. Mi-a prezentat cartea scriitorului ucrainean (n-o citisem până atunci), mi-a cerut certificatul de traducător și mi-a dat să citesc contractul și să-l semnez. Fiindcă eram în al nouălea cer, am semnat fără să știu ce am citit. Mi s-a atras atenția că manuscrisul trebuie predat până cel târziu 1 iulie 1962. Atunci nu știam că acest termen

e chiar bătut în cuie. O să vedeți mai încolo ce am pățit și cum, din cauza lui, am ajuns la balamuc (pentru prima și, sper, ultima dată; de altfel, de atunci au trecut peste 50 de ani...).

Până una-alta, romanul avea vreo 300 de pagini și pentru traducerea lui aveam în față aproape zece luni. E, am destul timp ca să-l dau gata! Încep să-l traduc și...

La vreo lună și ceva de la semnarea contractului, îmi telefonează Coca Petruț și mă invită pentru a doua zi la editură: va trebui, zice, să semnez un alt contract. Nu, nu, – îmi explică ea, – nu e vorba de o altă traducere... Au intervenit elemente noi. Să aduc, zice, și vechiul contract.

A doua zi, mi se prezintă spre semnare un nou contract, în care, pe lângă mine, mai apare un traducător: Claudia Millian Minulescu. „Această doamnă știe limba ucraineană?...” – întreb eu deloc bucuros. „Ei, nu, nu știe, – mi se răspunde. – Dar e poetă, e soția lui Ion Minulescu... Iar Uniunea Scriitorilor a luat hotărârea de a ajuta în acest fel scriitorii mai în vârstă și cu venituri mici”. Lăudabilă inițiativă. „Dar, – zic, – nu-mi dau seama în ce va consta conlucrarea noastră...” „Păi, după ce traduci, să zicem, un capitol-două, o vizitezi pe doamna Minulescu, îi citești ce ai tradus și discuțați pe marginea celor citite...”

Supărarea mi-a trecut repede. Adică nu era supărare, mai curînd nemulțumire. În general, nu prea țin supărare și cu atât mai mult n-am făcut-o când urma să colaborez cu soția unuia dintre poeții mei preferați. De Claudia Millian Minulescu nu citisem până atunci nimic. La Editură, mi se dăduse adresa și telefonul doamnei Minulescu cu explicația că locuiește vizavi de Palatul Pionierilor (așa i se spunea atunci Palatului regal de la Cotroceni). Trecusem cu vreo doi ani mai înainte pe Bulevardul prof. dr. Gh. Marinescu (mă întorceam de la Grădina Botanică, agale, pentru a admira în tihnă frumusețea caselor din cartier) și remarcasem pe fațada unui bloc placa de marmoră care anunța trecătorii că se află în fața clădirii în care locuise poetul simbolist Ion Minulescu. În stânga ușii, o altă placă menționa că în aceeași clădire locuise și Liviu Rebreanu.

Într-o zi, îmi iau inima-n dinți și-i telefonez doamnei Claudia Millian Minulescu. Când află cine e la telefon, sunt copleșit cu un torent de exclamații de bucurie, de parcă aș fi fost un vechi și drag prieten, și sunt invitat s-o vizitez chiar a doua zi.

Până a doua zi, m-am tot întrebat cum o fi arătând soția lui Ion Minulescu. Probabil nu mai era tânără, îmi făceam eu socoteala, dacă e văduvă de vreo 18 ani, iar în '44, când a murit, nici Minulescu nu mai era chiar tânăr. Cu siguranță însă că fusese tare frumoasă, căci un poet nu poate iubi – așa credeam atunci – decât o femeie frumoasă. Mi-am pus

din timp în servietă cele vreo 20 de pagini pe care le tradusesem și mă grăbeam să nu care cumva să întârzii – fusesem invitat pentru ora 4 după-amiază. Am avut întotdeauna grijă să nu întârzii: la tren, la întâlniri, la masă, la aeroport, la serviciu și prețindeam și altora același lucru, conduită care, de-a lungul anilor, mi-a adus mai multe dezamăgiri și neplăceri decât satisfacții. Acum însă, altceva mă nemulțumea: nu mi-a plăcut niciodată să merg pe stradă cu flori în mână, aveam impresia că toată lumea se uită la mine, iar privirile oamenilor mi se păreau, bineînțeles, ironice. O tâmpenie de care nu m-am dezbărat nici până azi. Dar n-aveam încotro. Am cumpărat din Piața Operei (ca să am de parcurs cu florile-n brațe o distanță cât mai mică) un splendid buchet de flori de câmp (nu știu de ce, eram convins că florăreasa mă bănuise că am ales florile cele mai ieftine, nu pe cele mai frumoase...) și, trecând pe lângă Facultatea de Medicină, m-am îndreptat spre Bulevardul Gh. Marinescu. Fir-ar să fie! Am ajuns cu 20 de minute mai devreme. Am trecut, firește, de casa memorială, am ajuns până în fața Grădinii Botanice, am dat colțul, m-am sucit, m-am învârtit, am aprins o țigară. Am fost plăcut surprins să constat că librăria de vizavi se numea Ion Minulescu. E bine de știut: la nevoie, aș avea de ce să mă agăț în vreun moment de stânenitoare lăncezeală a discuției cu doamna Minulescu. Să spun bunăoară: „Ce bine că autoritățile s-au gândit să-i dea librăriei numele poetului Ion Minulescu...” Sau cam așa ceva. Mă întorc din drum și la 4 fix intru în clădire și urc la etajul întâi.

Sun la ușă și aștept cu buchetul întins caraghios în față, ca la comanda „Pentru onor, prezentați arm'!...”. N-a trebuit să aștept decât o clipă. Ușa s-a deschis larg și în cadrul ei a apărut doamna Claudia Minulescu: primitoare, distinsă, numai zâmbet, rujată, pudrată, îmbrăcată într-o rochie înflorată de casă.

– A, tovarășul Irod! Vai ce flori minunate! Mersi! Pofteste, dragă, – strânse florile la piept și-mi făcu loc să intru.

Doamna Minulescu, la cei vreo șaptezeci de ani (am aflat mai târziu că avea 74) era o femeie încă frumoasă, zveltă, cu mers și mișcări de om sub cincizeci de ani. Îmi propuse să-mi prezinte mai întâi Casa memorială „Ion Minulescu” („Dumneata n-ai mai fost până acum, nu?”) înainte de a discuta despre traducere. Era un apartament destul de spațios, cu aspect de muzeu, plin de tablouri, icoane, fotografii, mobilier scump, rafturi cu cărți. În fund, se afla camera de lucru a poetului: birou masiv, cu mapă de piele, călimară, condei cu peniță, manuscrise, etajere cu cărți, o sofa cu cuvertură multicoloră. Lângă fereastră, ușa dădea într-un mic balcon cu vedere spre peretele clădirii vecine.

(Va urma)

Corneliu IROD

164 de ani de la nașterea lui Ion Luca Caragiale

La 30 ianuarie 2016, s-au împlinit 164 de ani de la nașterea celui mai de seamă dramaturg, nuvelist, pamfletar, poet, scriitor, director de teatru, comentator politic și ziarist român.

Post-mortem a fost ales membru al Academiei Române. Între anii 1878 și 1881 a colaborat la ziarul „Timpul“, alături de Eminescu și Slavici. În 1884, a pus în scenă piesa „O scrisoare pierdută“, apoi comediile

„D-ale carnavalului“ și „O noapte furtunoasă“, toate aplaudate în picioare și acestea fiind doar câteva dintre operele geniului I. L. Caragiale pentru care este considerat unul dintre principalii fondatori ai teatrului național. El este un desăvârșit arhitect al construcției dramatice, un observator profund și minuțios al realităților sociale românești și un creator al unor memorabile tipuri care se perpetuează și azi în viața noastră, pe stradă sau la TV.

Ion Luca Caragiale este unul dintre cei mai viguroși scriitori din literatura română și universală, pe același palier valoric cu marele Mihai Eminescu, dar în genul satiric și nu numai.

Ion ROBCIUC

Mihai VOLOȘCIUC

AZI NINGE

Azi ninge ca-n scrisul lui Creangă
Toloaca e albă ca varul,
Se-aude-n livadă-o talangă
E-a oii lui Niță Scripcaru.

Această ninsoare dorită
Eu am așteptat-o o vreme,
Acum stând la cald lângă-o plită
Afară aș vrea să mă cheme.

Să o-mbrățișez ca pe-o fată
La care-am ținut toată viața
E-atât de frumoasă, curată,
Precum e a cerului față.

Aș vrea să-i descriu frumusețea
Ce n-are nicio mărginire,
S-o las să mi-o-ngroape tristețea
S-o simt o măreață-implinire.

Oricât de bolnav aș fi-n casă
Dar când văd zăpezile line
Devin sănătos lângă masă,
Simt parcă-i tot cerul cu mine.

Căci încă din copilărie
Tot am așteptat-o să vină,
De-a ne cununa-n poezie,
Precum se cunună-o regină.

Să nu ne topim niciodată
Când razele-ar frânge nămeții.
Aș vrea să-nflorim viața toată
Ca-n cântec și-n versuri poeții.

Saveta VĂRĂREANU

ȘI LACRIMILE PLOUĂ

In memoriam Neculai Văcăreanu

Ai fost „frumos cum numa-n vis
Un înger se arată“,
Dar te-am pierdut, căci ai plecat
Pe-o cale ne-nturnată.

Ai strălucit pe-un cer bizar
Prea puțini să te vadă,
Și frumusețea-ți nu-n zadar
Pe pământ să șadă.

Ai strălucit și ai lăsat
Pe Terra alte stele.
Tatăl ceresc ni te-a luat,
Lăsându-te prin ele.

Stele din stele s-au născut,
Și vor fi cer de stele,
Iar tu rămâi, nu ești pierdut
În gândurile mele.

Mă rog să-ți fie mai ușor
În lumea ta cea nouă.
Ne este greu, ne este dor,
Și lacrimile... plouă.

Mihai VOLOȘCIUC

AZI NINGE

Așteaptă copiii ninsoare
Ca-n vremea lui Creangă și-acuma,
Dar geaba, c-afară e soare,
Natura se-ntrece cu gluma.

Cică e-ncălzire globală
Și o fi, c-am trecut de gerar,

Și fulgi au căzut doar spoială,
I-așteapă copiii-n zadar.

Și eu așteptat-am ca pruncii
Ninsoarea, chiar muză să-mi fie,
Să dau ascultare poruncii
Ei, de-a mă-nspira-n poezie.

Să pot s-o descriu cu curaj,
Tristețile din noi biruind,

Cu fulgii ei, ca un bandaj,
Ruine și cenuși acoperind.

Oricât aș fi eu de-implinit
Ca poet, ea lipsind, n-o să pot
Să-i descriu pasul spre infinit,
Că nu știu de-i plecată de tot.

De-i așa, îi deplâng pe copii
Ce-o așteaptă zadarnic să vină,

Ei, desigur, niciodat' nu vor ști
Cine e, cine fost-a de vină.

Azi ninge, în schimb, făr' măsură
Cu scumpiri la orice-i de vânzare,
Cu facturi peste altă factură,
Până dorul ninsorii dispare!

Lucian PERȚA

TOASTURI

- * Să ridicăm paharele, la înălțimi de neatins!
- * Dramă de Anul Nou: oaspeții vor pleca tocmai la...anul.
- * Filosoful: - Adevărul este, totuși, în aperitiv.
- * Domnilor, peste câteva ore la noi va veni Anul Nou. Purtați-vă frumos cu micuțul!
- * Pentru melodiile interpretate lângă bradul de Crăciun, acordeonistul a fost plătit în...acord.

PROVERBE INDIENE

- * Când se declanșează incendiul, este prea târziu să sapi fântână.
- * Pe ulița sa și câinele-i tigru.
- * Prostul are capul sur din cauza soarelui.
- * Dintr-o floare nu poți face o coroană.
- * În apă să nu te cerți cu crocodilul.

SCURTISSIME

- * Vi s-a dat libertatea cuvântului? Atunci tăceți!
- * Pe motanul leneș nici șoarecii nu-l respectă.
- * Fiecare are maidanul său de independență.
- * Oricât ai scutura răchita – nu vor cădea mere.
- * Dacă nu mănânci și nu cumperi, atunci inflația nici nu se simte.
- * Dacă la sală învârți pedalele în sens invers, s-ar putea să te îngrași.
- * Oftalmologul: miopii se uită în decolteu, cei care văd departe se uită în castron.
- * Știi că: în general sunt mulți ași în carași.
- * Iadul este ușor de incendiat, dar cum putem da foc raiului, când în el trăiesc cei puternici?
- * De ce apetitul vine în timpul mesei, și nu invers?

KOLEA KURELIUK

Cuvântul introductiv al Președintelui Ucrainei la conferința de presă din 14 ianuarie 2016

Hristos s-a născut!

Vă felicit cu prilejul Anului Nou și al Crăciunului, al Sfântului Vasile, al Botezului Domnului care ne vine în ospetie, aceste praznice mari slăvite într-una din colindele ucrainene populare.

Sărbătorile trec repede și revenim la viața cotidiană... De aceea, dragi prieteni, stimați jurnaliști, ne-am adunat astăzi să discutăm sarcinile ce stau în fața țării noastre în anul 2016.

Nu putem face acest lucru fără o scurtă analiză a rezultatelor obținute în 2015, fără a discuta despre ce am realizat și ce nu am reușit să realizăm.

Noi am demarat reforme în toate domeniile, dar unele dintre ele încă nu au dat rezultate. Niciodată și nicăieri războiul nu a dus la prosperitatea țării. Iar noi ne aflăm, astăzi, sub agresiune militară, pe teritoriul nostru se duc acțiuni de luptă. Această agresiune nu este doar militară, de la 1 ianuarie împotriva noastră a fost declanșată o amplă agresiune economică ce a intrat în fază de embargo în care produsele unui mare număr de producători ucraineni nu sunt limitate doar prin taxe vamale, ci pur și simplu nu sunt admise pe teritoriul Federației Ruse.

Totuși, putem spune, astăzi, cu toată tăria că țara noastră a rezistat și chiar și-a creat premise pentru dezvoltare. Acesta este principalul rezultat al anului 2015.

În primul rând, noi – societatea, armata, puterea – am consolidat în mod substanțial capacitatea de apărare a statului nostru. Aceasta a dat o lovitură dorinței dușmanului nostru de a continua ofensiva asupra Ucrainei.

În al doilea rând, am obținut ca susținerea Ucrainei de către coaliția internațională, coaliția prietenilor noștri, să fie activă și capabilă de acțiune. O dovadă clară a acestei afirmații o constituie faptul că, anul trecut, în cadrul ONU, Ucraina a fost susținută de un număr de 177 de țări pentru a obține statutul de membru nepermanent al Consiliului de Securitate al acestei organizații. Acest rezultat a fost precedat de o muncă minuțioasă nu numai a diplomaților noștri, ci și a unui mare număr al adeptilor Ucrainei.

Când veniți pe poligonul din Iavoriv veți vedea zeci de drapele ale țărilor aliate care constituie un fel de simbol al colaborării noastre tehnico-militare cu alte țări ale lumii.

Reamintesc faptul că anul care a trecut s-a încheiat prin hotărârea tuturor celor 28 de țări membre ale UE de a continua sancțiunile împotriva țării agresoare, Federația Rusă, care încalcă acordurile de la Minsk, iar motivul sancțiunilor este agresiunea asupra Ucrainei și nerealizarea acordurilor de la Minsk. Cred că vă dați seama că toate acestea nu s-au petrecut de la sine, că ele au necesitat eforturi din partea echipei noastre ucrainene. În plus, drept plată pentru agresiunea împotriva Ucrainei, Rusia se zbate acum într-o criză economică tot mai profundă.

În al treilea rând, în ciuda opoziției vehemente a Kremlinului, de la 1 ianuarie a început să funcționeze la întreaga capacitate zona aprofundată și cuprinzătoare de liber schimb cu UE. Iar criza fără precedent a migranților nu ne-a împiedicat să obținem hotărârea Comisiei Europene privind încheierea procedurii comisiei de evaluare a implementării Planului de acțiuni vizând regimul fără vize și am obținut hotărârea privind regimul fără vize deși, cu doar câteva luni în urmă, puțin mai sperau acest lucru atât în țară, cât și în afara ei. Acesta este, de altfel, un indicator care arată că UE și lumea apreciază pozitiv reformele din Ucraina.

În al patrulea rând, vă rog să vă amintiți de conferința de presă de la începutul anului trecut. Aceasta vă va

ajuta să vă dați mai bine seama de eforturile ce trebuiau depuse pentru a evita incapacitatea de plată, pentru a asigura stabilitatea macroeconomică, financiară și bancară, restructurarea datoriei externe, creșterea substanțială a rezervelor de aur și valutare, însănătoșirea sistemului bancar și crearea premiselor pentru reluarea creșterii economice. Iar toate acestea s-au produs pe fondul războiului în Donbas, dar și al unor turbulențe destul de vizibile pe care le parcurge lumea, economia mondială, materializate în devalorizarea unor valute; o conjunctură externă nu prea favorabilă pentru principalele produse ale exportului nostru.

Între primii pași întreprinși de noi se numără dereglementarea, anularea diverselor aprobări și licențe. În ultimă instanță, reducerea substanțială a presiunii asupra fondului de salarii. Aceasta va duce la creșterea sumelor pe care le primesc în mână bugetarii. Cred, de asemenea, că întreprinzătorii, oamenii de afaceri ucraineni și investitorii vor aprecia măsura noastră și ne vor veni în întâmpinare în sensul că vor majora salariile lucrătorilor ucraineni. Ceea ce am făcut nu a avut ca scop doar creșterea veniturilor întreprinderilor ucrainene, ci mai ales ca, rămânând competitive, aceste întreprinderi să crească salariile lucrătorilor lor.

În al doilea rând, crearea organelor de ordine noi, pe principii noi, din oameni noi, pe baze noi concurențiale. Am în vedere și Poliția de Patrulare, și Biroul Național Anticorupție, și Procuratura Specială Anticorupție. Crearea lor a necesitat, desigur, un anumit timp, de aceea este prematur să tragi concluzii, chiar și numai preliminare, asupra activității lor. Dar, judecând după faptul cât de extins și adânc, dar mai ales, cât de sus au început să sape, cred că pentru ele nu există și, sper, să nu existe nici în viitor domenii închise, persoane intangibile.

Vorbind despre rezultatele anului trecut nu pot să nu amintesc independența energetică față de Federația Rusă pe care am dobândit-o în sfârșit. Aceasta a început odată cu semnarea Energy Community Treaty, în 2015 acest proces s-a dezvoltat și sunt convins că el va fi continuat și în acest an.

Conform prerogativelor și responsabilităților care îmi revin în cadrul modelului parlamentar-prezidențial de guvernare, am definit, pentru 2016, următoarele priorități.

Este vorba, în primul rând, de asigurarea păcii și, subliniez acest lucru, reînnoirea Ucrainei în Donbas. În 2016, trebuie să fie restabilită suveranitatea ucraineană asupra teritoriilor ocupate din regiunile Donețk și Luhansk.

Lupta pentru revenirea Crimeei la Ucraina rămâne și ea o prioritate a agendei noastre. Vom propune crearea unui mecanism internațional de eliberare de sub ocupație a peninsulei. Consider că formatul optim al unui asemenea mecanism este „Geneva plus” din care să facă parte partenerii noștri din UE, SUA și eventual țările semnatare a Memorandumului de la Budapesta.

Aceste sarcini extrem de complicate ca cea a revenirii Donbasului și Crimeei la Ucraina intenționez să le rezolvăm, în primul rând, pe cale politico-diplomatică în cadrul dreptului internațional.

Subliniez din nou că noi suntem ferm decizi să îndeplinim întregul toate punctele din acordurile de la Minsk. Și nu vom admite nicio revizuire a acestor acorduri.

Faptul că noi mizăm pe diplomație, pe dreptul internațional nu reduce în niciun fel rolul și importanța Forțelor Armate ale Ucrainei. Bugetul militar, bugetul Ministerului Apărării, al Forțelor noastre Armate pe 2016 este de 57 miliarde de hrivne, adică de 2,5% din

produsul intern brut. Aceasta este suma minim necesară armatei, dar și maximum posibilă de asigurat, astăzi, de către contribuabilii ucraineni. Așadar, doar folosirea eficientă a acestor fonduri va asigura rezolvarea sarcinilor prioritare care stau în fața armatei ucrainene.

Foarte important este și faptul că noi majorăm salariile militarilor. Această hotărâre va crește atractivitatea serviciului militar pe bază de contract și va extinde componența contractuală în cadrul Forțelor Armate ale Ucrainei. Dar vreau să subliniez că renunțarea la recrutare nu va avea loc. Tinerii ucraineni în vârstă de 20 de ani vor trebui să învețe bine tehnica militară, dar ei nu vor fi trimiși în zona de acțiuni de luptă.

Esența politicii noastre interne și externe trebuie să fie atingerea standardelor euroatlantice și europene.

Deosebit de important este faptul că călătoriile ucrainenilor în Uniunea Europeană fără vize vor deveni realitate în acest an. În zilele care urmează, voi înainta ultimele proiecte de legi urgente care vor accelera procedurile UE necesare lansării regimului fără vize. Este vorba, între altele, și de revenirea la obligativitatea de declarare electronică a veniturilor funcționarilor de stat.

Mișcarea pe drumul european trebuie să fie în ambele direcții. Noi trebuie să curățăm drumul spre Ucraina pentru aflulul de investiții europene și mondiale, deoarece investițiile înseamnă locuri de muncă, înseamnă reluarea creșterii economice, înseamnă bunăstarea fiecărui ucrainean în parte. Eu prevăd că, anul acesta, investițiile în economia ucraineană vor fi de miliarde.

Integrarea europeană este și un bun stimulent pentru combaterea corupției. Strategia anticorupție prevede, pentru acest an, funcționarea la întreaga capacitate a Biroului Național Anticorupție, achiziții exclusiv electronice, dereglementarea și privatizarea companiilor de stat nestrategice și lansarea cât mai urgentă în funcțiune a Agenției Naționale de Prevenire a Corupției.

Cred că Rada Supremă va aproba, până la vară, modificările constituționale privind sistemul judiciar.

Aștept din partea coaliției să acționeze în echipă spre binele Ucrainei, să respecte cu strictețe Acordul de coaliție convenit de toate fracțiunile ce fac parte din aceasta. Aștept schimbări importante de cadre în Consiliul de Miniștri care să întărească potențialul lui.

Din partea Guvernului Ucrainei aștept să asigure creșterea economică și trecerea de la gura de oxigen asigurată de credite la terapia investițională, intensificarea reformelor pe toate planurile.

Consider că cele mai importante sunt reforma fiscală, mai ales în zona administrării și reforma sistemului sanitar. Și mai cred că politicienii populiști trebuie să înceteze să-i mai mintă pe oameni despre servicii medicale gratuite.

În 2016, se împlinesc 25 de ani de la redobândirea Independenței noastre.

Aș vrea să subliniez faptul că privesc cu optimism înainte și aș dori să transmit acest optimism fiecăruia dintre dumneavoastră și unui număr cât mai mare de oameni.

Vă mulțumesc pentru atenție.

Pagină realizată de **Ion ROBCIUC**

UCRAINA - mai aproape